

Skatte- och avgiftsfrihet vid mindre belopp

Sammanfattning

Promemorian innehåller förslag till ändringar i inkomstskattelagen (1999:1229), skattebetalningslagen (1997:483), socialavgiftslagen (2000:980), lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter, lagen (1991:586) om inkomstgrundande ålderspension och lagen (1962:381) om allmän försäkring.

För att förenkla beskattningssystemet och på så sätt förstärka dess legitimitet föreslår Skatteverket ett antal ändringar av gällande regler. För den privatperson, dvs. person som inte bedriver näringsverksamhet, som får betalt för t.ex. barnpassning eller annat arbete i liten omfattning åt en annan privatperson och som har mindre inkomster av hobbyverksamhet föreslås regler som innebär skatte- och avgiftsfrihet för inkomster upp till sammanlagt 10 000 kronor under ett år. En privatperson ska i sin tur kunna betala upp till 10 000 kronor per år till en annan person utan att behöva undersöka sin uppgifts-, avgifts- och skatteavdragsskyldighet. Vid betalningar för arbete som överstiger 10 000 kronor inträder skyldighet att betala arbetsgivaravgifter och göra skatteavdrag för den del av beloppet som överstiger 10 000 kronor. Skyldigheterna inträder inte om mottagaren har F-skattsedel. Förslagen omfattar inte ersättningar till gode män, personliga assistenter m.fl.

Vidare föreslås att den som hyr ut privata tillgångar eller privatbostad eller säljer produkter från en sådan bostad kan göra det utan beskattning upp till ett sammanlagt värde av 10 000 kronor per år.

Regeländringarna, som förenklar i de fall mindre belopp betalas och också innebär en balans i ansvaret för att ersättningar beskattas och att socialavgifter betalas mellan den som betalar och den som tar emot betalning, förväntas skapa bättre normer i fråga om viljan att betala skatter och avgifter.

Skatteverket förslår också att inkomster från ideella föreningar inte ska tas upp, om ersättningar och förmåner från en och samma förening under året inte överstiger 3 000 kronor. I konsekvens med att sådana inkomster från ideella föreningar är skattefria föreslår verket att avdrag inte medges för utgifter som är hänförliga till de skattefria ersättningarna och förmånerna.

Skatteverket föreslår vidare att gåvor till anställda inte ska tas upp om gåvornas värde inte överstiger 1 000 kronor och att jubileumsgåva inte ska tas upp om gåvans värde inte överstiger 2 000 kronor.

Skatteverket föreslår dessutom att den nuvarande beloppsgränsen för när kontrolluppgifter för ersättningar och förmåner inte ska lämnas höjs från 100 kronor till 1 000 kronor.

Förkortningar

AFL	Lag (1962:381) om allmän försäkring
IL	Inkomstskattelagen (1999:1229)
LIP	Lag (1991:586) om inkomstgrundande ålderspension
LSK	Lag (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter
ML	Mervärdesskattelagen (1994:200)
SAL	Socialavgiftslagen (2000:980)
SBL	Skattebetalningslagen (1997:483)
SINK	Lag (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Förkortningar	2
Innehållsförteckning	3
1 Förslag till lagtext	5
1.1 Förslag till lag om ändring av inkomstskattelagen (1999:1229) ...	5
1.2 Förslag till lag om ändring av skattebetalningslagen (1997:483).....	10
1.3 Förslag till lag om ändring av socialavgiftslagen (2000:980)	12
1.4 Förslag till lag om ändring av lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter.....	14
1.5 Förslag till lag om ändring av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.....	15
1.6 Förslag till ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.....	16
2 Betalningar mellan privatpersoner m.m.....	18
2.1 Bakgrund.....	18
2.2 Gällande rätt.....	18
2.2.1 Betalningar mellan privatpersoner.....	18
2.2.2 Hobbyverksamhet	20
2.2.3 Uthyrning av personliga tillgångar och privatbostad samt försäljning av produkter från sådan bostad.....	21
2.2.4 Deklarationsskyldighet m.m.	22
2.3 Överväganden och förslag	23
2.3.1 Allmänna utgångspunkter	23
2.3.2 Betalningar mellan privatpersoner och hobbyverksamhet.....	25
2.3.3 Uthyrning av personliga tillgångar och privatbostad samt försäljning av produkter från sådan bostad.....	31
3 Ersättningar från ideella föreningar	33
3.1 Gällande rätt.....	33
3.2 Övervägande och förslag	35
4 Gåvor till anställda.....	38
4.1 Gällande rätt.....	38
4.2 Överväganden och förslag	39
5 Skyldighet att lämna kontrolluppgift	41
5.1 Gällande rätt.....	41

5.2	Övervägande och förslag	41
6	Konsekvenser	43
6.1	Offentligfinansiella effekter	43
6.1.1	Ersättningar mellan privatpersoner, hobbyverksamhet, uthyrning privatbostad och personliga tillgångar m.m.	43
6.1.2	Inkomster från ideella föreningar	45
6.1.3	Gåvor till anställda	45
6.1.4	Skyldighet att lämna kontrolluppgift	46
6.2	Konsekvenser för allmänheten	46
6.3	Konsekvenserna för småföretag	47
6.4	Effekter för förvaltningsmyndigheter och domstolar	47
6.4.1	Skatteverket	47
6.4.2	Domstolarna	48
6.5	Fördelningsanalys	48
7	Ikrafrådande	49
8	Författningskommentar	50
8.1	Inkomstskattelagen (1999:1229)	50
8.2	Skattebetalningslagen (1997:483)	52
8.3	Socialavgiftslagen (2000:980)	52
8.4	Lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter	53
8.5	Lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension	54
8.6	Lagen (1962:381) om allmän försäkring	54

1 Förslag till lagtext

1.1 Förslag till lag om ändring av inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229) dels att 11 kap. 1 och 14 §§, 12 kap. 3 och 37 §§ samt 42 kap. 30, 31 och 32 §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas två nya paragrafer, 11 kap. 49 § och 12 kap. 37 a §, dels att det närmast före 11 kap. 49 § och 12 kap. 37 a § ska införas nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

1 §

Löner, arvoden, kostnadsersättningar, pensioner, förmåner och alla andra inkomster som erhålls på grund av tjänst skall tas upp som intäkt, om inte något annat anges i detta kapitel eller i 8 kap.

Löner, arvoden, kostnadsersättningar, pensioner, förmåner och alla andra inkomster som erhålls på grund av tjänst skall tas upp som intäkt, om inte något annat anges i detta kapitel eller i 8 kap. *Inkomster från vilka avdrag görs enligt 12 kap. 37 a § skall tas upp bara till den del inkomsterna sammanlagt överstiger avdraget enligt samma bestämmelse.*

I inkomstslaget tjänst tillämpas bestämmelserna i inkomstslaget näringsverksamhet om

- mervärdesskatt i 15 kap. 6 §,
- återföring av avdrag för utländsk skatt i 16 kap. 18 §, och
- förvärv av tillgångar till underpris i 23 kap. 11 §.

Bestämmelser om värdering av inkomster i annat än pengar finns i 61 kap.

14 §¹

Följande förmåner skall inte tas upp:

1. *julgåvor av mindre värde till anställda,*

2. *sedvanliga jubileumsgåvor till anställda, eller*

3. *minnesgåvor till varaktigt anställda, om gåvans värde inte överstiger 10 000 kronor och den ges i samband med att den anställda uppnår viss ålder eller efter viss anställningstid eller när en anställning upphör, dock vid högst*

1. *sedvanliga jubileumsgåvor till anställda om gåvans värde inte överstiger 2 000 kronor,*

2. *minnesgåvor till varaktigt anställda, om gåvans värde inte överstiger 10 000 kronor och den ges i samband med att den anställda uppnår viss ålder eller efter viss anställningstid eller när en anställning upphör, dock vid högst*

¹ Senaste lydelse 2002:1006.

ett tillfälle förutom när anställningen upphör.

ett tillfälle förutom när anställningen upphör, *eller*

3. andra gåvor till anställda om värdet av dessa för beskattningsåret inte överstiger 1 000 kronor.

Första stycket gäller inte om en gåva lämnas i pengar.

Skattefria inkomster från ideella föreningar

49 §

Ersättningar och förmåner från en sådan ideell förening som avses i 7 kap. 7-13 §§ skall inte tas upp, om ersättningarna och förmånerna från en och samma förening

- inte överstiger 3 000 kronor för beskattningsåret och

- inte är en utgift i en näringsverksamhet som föreningen är skattskyldig för.

12 kap.

3 §²

Om den skattskyldige får sådan ersättning som enligt 11 kap. 21, 26 a, 27 § fjärde stycket eller 28 § inte skall tas upp, får de utgifter som ersättningen är avsedd att täcka inte dras av.

Om den skattskyldige får sådant skattefritt stöd eller bidrag vid utbildning eller arbetslöshet som avses i 11 kap. 27 § tredje stycket, 34 § andra stycket och 35 §, får de utgifter som stödet eller bidraget är avsett att täcka inte dras av.

Avdrag får inte heller göras för utgifter som täcks av sådana ersättningar till

1. utländska experter, forskare eller andra nyckelpersoner som enligt 11 kap. 22 § och 23 § första stycket 2 inte skall tas upp, *och*

2. dagbarnvårdare som enligt 11 kap. 48 § inte skall tas upp.

1. utländska experter, forskare eller andra nyckelpersoner som enligt 11 kap. 22 § och 23 § första stycket 2 inte skall tas upp,

2. dagbarnvårdare som enligt 11 kap. 48 § inte skall tas upp, *och*

3. *fysiska personer som enligt 11 kap. 49 § inte ska tas upp.*

37 §

I fråga om varje verksamhet som bedrivs självständigt men som inte skall räknas till inkomstslaget näringsverksamhet får avdrag för beskattningsårets kostnader inte göras med större belopp än som motsvarar beskattningsårets intäkter.

I sådan verksamhet skall avdrag göras även för något av de fem föregående beskattningsårens kostnader till den del dessa överstigit det årets intäkter och

² Senaste lydelse 2006:1351.

inte kunnat dras av tidigare. Avdrag får dock inte göras med högre belopp än vad som återstår av intäkterna efter avdrag för beskattningsårets kostnader.

I stället för avdrag för beskattningsårets eller tidigare års kostnader enligt första och andra styckena får avdrag göras enligt 37 a §.

Schablonavdrag

37 a §

I stället för avdrag för kostnader får från

1. ersättningar för arbete från fysiska personer eller dödsbon och

2. intäkter i verksamhet som bedrivs självständigt men som inte skall räknas till inkomstslaget näringsverksamhet

avdrag göras med sammanlagt 10 000 kronor per beskattningsår.

Med ersättningar för arbete enligt första stycket 1 avses inte

1. ersättning som utgör utgift i näringsverksamhet,

2. sådan ersättning till en förmyndare, god man eller förvaltare som avses i 12 kap. 16 § föräldrabalken, eller

3. ersättning för personlig assistans om ekonomiskt stöd beviljats för denna enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller lagen (1993:389) om assistansersättning. Motsvarande gäller för omsorg och andra insatser enligt socialtjänstlagen (2001:453).

Avdraget får inte vara högre än de sammanlagda intäkter som uppfyller förutsättningarna i första och andra styckena.

42 kap.

30 §

Ersättningar när en privatbostadsfastighet eller en privatbostad upplåts samt ersättningar när produkter från sådana fastigheter eller bostäder avyttras skall tas upp. Detsamma gäller ersättningar när en bostad som innehas med hyresrätt upplåts.

Ersättningar skall tas upp om ersättningarna sammanlagt överstiger avdraget enligt andra stycket. Detta gäller ersättningar när

1. privatbostadsfastigheter eller privatbostäder upplåts,

2. produkter från sådana fastigheter eller bostäder avyttras, samt

3. tillgångar som den skattskyldige innehåft för personligt bruk (personliga tillgångar) upplåts. Detsamma gäller ersättningar när bostäder som innehas med hyresrätt upplåts.

Utgifterna för upplåtelsen eller produkterna får inte dras av. I stället skall avdrag göras med 4 000 kronor per år för varje privatbostadsfastighet, privatbostad eller hyreslägenhet. Om ersättningen avser upplåtelse, skall ytterligare avdrag göras hos upplåtaren enligt bestämmelserna i 31 §. Avdraget får inte i något fall vara högre än intäkten.

Utgifterna för upplåtelsena eller produkterna får inte dras av. I stället skall avdrag från de sammanlagda ersättningarna enligt första stycket göras med 10 000 kronor per år. Om ersättningarna avser upplåtelse, skall ytterligare avdrag göras hos upplåtaren enligt bestämmelserna i 31 §. Avdraget får inte i något fall vara högre än de sammanlagda intäkterna.

31 §

När en privatbostadsfastighet upplåts, skall ett belopp som motsvarar 20 procent av intäkten av upplåtelsen dras av.

När privatbostadsfastighet eller personlig tillgång upplåts, skall ett belopp som motsvarar 20 procent av intäkterna av upplåtelsena dras av.

När en bostad som innehas med hyresrätt upplåts, skall den del av upplåtarens hyra som avser den upplåtna delen dras av.

När en bostad som innehas med bostadsrätt eller liknande besittningsrätt upplåts, skall den del av innehavarens avgift eller hyra som avser den upplåtna delen dras av. I avgiften skall inte räknas in kapitaltillskott som innehavaren gjort till företaget eller bolaget. Andra inbetalningar skall räknas in i avgiften bara till den del de överstiger sådan utdelning som innehavaren har fått på annat sätt än i förhållande till sina andelar i företaget.

32 §

<p>Bestämmelserna i 30 § <i>andra stycket</i> och 31 § gäller inte i fråga om upplåtelser som sker till</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ett svenskt handelsbolag av en delägare i handelsbolaget eller av en närstående till delägaren, 2. den skattskyldiges arbetsgivare eller en arbetsgivare till någon som är närstående till den skattskyldige, eller 3. någon som kan anses ingå i samma intressegemenskap som en sådan arbetsgivare som avses i 2. <p>Vid sådana upplåtelser som avses i första stycket skall skäligt avdrag göras för den skattskyldiges utgifter för upplåtelsen</p>	<p>Bestämmelserna i 30 och 31 §§ gäller inte i fråga om upplåtelser som sker till</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ett svenskt handelsbolag av en delägare i handelsbolaget eller av en närstående till delägaren, 2. den skattskyldiges arbetsgivare eller en arbetsgivare till någon som är närstående till den skattskyldige, eller 3. någon som kan anses ingå i samma intressegemenskap som en sådan arbetsgivare som avses i 2. <p>Vid sådana upplåtelser som avses i första stycket skall <i>ersättningen för upplåtelsen tas upp</i> och skäligt avdrag göras för den skattskyldiges utgifter för upplåtelsen.</p>
---	--

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009 och tillämpas första gången vid 2010 års taxering.

1.2 Förslag till lag om ändring av skattebetalningslagen (1997:483)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 3 § skattebetalningslagen (1997:483) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

3 §³

Skatteavdrag <i>skall</i> inte göras, om 1. ersättningen är mindre än 100 kronor, 2. det kan antas att det som utbetalaren kommer att betala ut till mottagaren under inkomståret inte uppgår till 1 000 kronor, 3. utbetalarens sammanlagda ersättning för arbete till mottagaren <i>understiger</i> 10 000 kronor under inkomståret och a) utbetalaren är en fysisk person eller ett dödsbo, b) ersättningen inte utgör utgift i en av utbetalaren bedriven näringsverksamhet, c) utbetalaren och mottagaren inte har träffat en sådan överenskommelse som avses i 3 kap. 2 a § andra stycket 2 d lagen (1962:381) om allmän försäkring, <i>samt</i> d) det inte är fråga om sådan ersättning för arbete som avses i 12 kap. 16 § föräldrabalken, 4. ersättningen betalas ut till en idrottsutövare av en sådan ideell förening som avses i 7 kap. 7 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229) och som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet och ersättningen under inkomståret understiger ett halvt prisbasbelopp enligt lagen om allmän försäkring, 5. ersättningen betalas ut av ett handelsbolag till en delägare i bolaget,	Skatteavdrag <i>ska</i> inte göras, om 1. ersättningen är mindre än 100 kronor, 2. det kan antas att det som utbetalaren kommer att betala ut till mottagaren under inkomståret inte uppgår till 1 000 kronor, 3. utbetalarens sammanlagda ersättning för arbete till mottagaren <i>inte överstiger</i> 10 000 kronor under inkomståret <i>eller, om den överstiger 10 000 kronor, för den del av ersättningen som inte överstiger 10 000 kronor och</i> c) utbetalaren och mottagaren inte har träffat en sådan överenskommelse som avses i 3 kap. 2 a § andra stycket 2 d lagen (1962:381) om allmän försäkring, d) det inte är fråga om sådan ersättning för arbete som avses i 12 kap. 16 § föräldrabalken, <i>samt</i> e) <i>det inte är fråga om ersättning för personlig assistans om ekonomiskt stöd beviljats för denna enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller lagen (1993:389) om assistansersättning. Motsvarande gäller för omsorg och andra insatser enligt socialtjänstlagen (2001:453),</i> 4. ersättningen betalas ut till en idrottsutövare av en sådan ideell förening som avses i 7 kap. 7 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229) och som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet och ersättningen under inkomståret understiger ett halvt prisbasbelopp enligt lagen om allmän försäkring, 5. ersättningen betalas ut av ett handelsbolag till en delägare i bolaget,

³ Senaste lydelse 1999:1300.

6. ersättningen är familjebidrag till någon som tjänstgör inom totalförsvaret, eller

7. ersättningen är sjukpenning eller annan ersättning som avses i 15 kap. 8 § inkomstskattelagen till mottagare som debiterats preliminär skatt för inkomståret.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

1.3 Förslag till lag om ändring av socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 6 och 7 §§ samt 3 kap. 5 § socialavgiftslagen (2000:980) ska följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

6 §

Arbetsgivaravgifter *skall* inte betalas av en fysisk person eller ett dödsbo, *om det kan antas att* den sammanlagda avgiftspliktiga ersättningen till mottagaren under året *kommer att understiga* 10 000 kronor *och annat inte anges* i 7 §.

Arbetsgivaravgifter *ska* inte betalas av en fysisk person eller ett dödsbo *för den del av* den sammanlagda avgiftspliktiga ersättningen till mottagaren under året *som inte överstiger* 10 000 kronor *om annat inte anges* i 7 §.

7 §

Bestämmelserna i 6 § gäller inte om den avgiftspliktiga ersättningen utgör

1. en utgift i en av utgivaren bedriven näringsverksamhet, *eller*
2. sådan ersättning till en förmyndare, god man eller förvaltare som avses i 12 kap. 16 § föräldrabalken.

1. en utgift i en av utgivaren bedriven näringsverksamhet,

2. sådan ersättning till en förmyndare, god man eller förvaltare som avses i 12 kap. 16 § föräldrabalken, *eller*

3. *ersättning för personlig assistans om ekonomiskt stöd beviljats för denna enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller lagen (1993:389) om assistansersättning. Motsvarande gäller för omsorg och andra insatser enligt socialtjänstlagen (2001:453).*

Bestämmelserna i 6 § gäller inte heller om utgivaren och mottagaren har kommit överens om att arbetsgivaravgifter *skall* betalas på ersättningen. En sådan överenskommelse gäller dock inte om mottagaren har en F-skattsedel utan sådant villkor som avses i 4 kap. 9 § skattebetalningslagen (1997:483).

Bestämmelserna i 6 § gäller inte heller om utgivaren och mottagaren har kommit överens om att arbetsgivaravgifter *ska* betalas på ersättningen. En sådan överenskommelse gäller dock inte om mottagaren har en F-skattsedel utan sådant villkor som avses i 4 kap. 9 § skattebetalningslagen (1997:483).

3 kap.

5 §

En ersättning för arbete som utförts åt en fysisk person eller ett dödsbo är avgiftspliktig, om den *skall* tas upp i inkomstslaget tjänst och arbetsgivaravgifter enligt 2 kap. 6 § *inte skall betalas på ersättningen.*

En ersättning för arbete som utförts åt en fysisk person eller ett dödsbo är avgiftspliktig om den *ska* tas upp i inkomstslaget tjänst. *Ersättning är avgiftsfri om den som betalar ersättningen ska betala arbetsgivaravgifter på den enligt 2 kap. 6 och 7 §§.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

1.4 Förslag till lag om ändring av lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 5 § lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

5 §

Kontrolluppgift behöver inte lämnas om 1. ersättning eller förmån för tillfälligt arbete som en fysisk person eller ett dödsbo har gett ut under förutsättning att a) ersättningen eller förmånen inte motsvarar en utgift i en näringsverksamhet, b) skatteavdrag inte har gjorts, och c) det som mottagaren har fått sammanlagt haft ett lägre värde än 1 000 kronor för hela året, 2. ersättning eller förmån för tillfälligt arbete som har getts ut i annat fall än som avses i 1, under förutsättning att a) det som mottagaren har fått sammanlagt haft ett lägre värde än 100 kronor för hela året, och b) skatteavdrag inte har gjorts, 3. ersättning eller förmån som enligt 3 kap. 21 § första och andra styckena skall redovisas i självdeklarationen, eller 4. ersättning eller förmån som har redovisats i en förenklad skattedeklaration enligt 10 kap. 13 a § skattebetalningslagen (1997:483).	1. ersättning eller förmån för arbete om det som mottagaren har fått under året inte överstiger 10 000 kronor under förutsättning att a) utbetalaren är en fysisk person eller ett dödsbo, b) ersättningen eller förmånen inte motsvarar en utgift i en näringsverksamhet, och c) utgivaren inte har gjort eller varit skyldig att göra skatteavdrag, 2. ersättning eller förmån för arbete som har getts ut i annat fall än som avses i 1, under förutsättning att a) det som mottagaren har fått sammanlagt inte överstiger 1 000 kronor för hela året, och 3. ersättning eller förmån som enligt 3 kap. 21 § första och andra styckena ska redovisas i självdeklarationen, eller

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

1.5 Förslag till lag om ändring av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 8 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

8 §⁴

Som pensionsgrundande inkomst av annat förvärvsarbete räknas också ersättning för arbete som avses i 3 § om

1. utbetalaren var en fysisk person eller ett dödsbo,

2. den ersättning som har betalats ut inte har utgjort utgift i en näringsverksamhet som utbetalaren har bedrivit,

3. *ersättningen tillsammans med annan ersättning för arbete från samma utbetalare* under inkomståret har understigit 10 000 kronor,

4. utbetalaren och mottagaren inte har träffat en sådan överenskommelse som avses i 3 kap. 2 a § andra stycket 2 d lagen (1962:381) om allmän försäkring, *och*

5. *det inte är fråga om sådan ersättning för arbete som avses i 12 kap. 16 § föräldrabalken.*

1. utbetalaren var en fysisk person eller ett dödsbo, *under förutsättning att*

a. den ersättning som har betalats ut inte har utgjort utgift i en näringsverksamhet som utbetalaren har bedrivit,

b. arbetsgivaravgifter enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialavgiftslagen (2000:980) inte ska betalas av utbetalaren, och

c. utbetalaren och mottagaren inte har träffat en sådan överenskommelse som avses i 3 kap. 2 a § andra stycket 2 d lagen (1962:381) om allmän försäkring, *eller*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

---

⁴ Senaste lydelse 1999:1060.

1.6 Förslag till ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 a § lagen (1962:381) om allmän försäkring ska ha följande lydelse.

3 kap.

2 a §⁵

Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst *skall* ersättning från en arbetsgivare som är bosatt utomlands eller är en utländsk juridisk person anses som inkomst av annat förvärvsarbete, om arbetsgivaren och arbetstagaren träffat överenskommelse om att ersättningen *skall* hänföras till sådan inkomst.

Som inkomst av annat förvärvsarbete räknas dessutom ersättning för arbete under förutsättning att ersättningen betalas ut

1. till mottagare som har en F-skattsedel antingen när ersättningen bestäms eller när den betalas ut,

2. till mottagare som har en A-skattsedel eller en F-skattsedel med villkor enligt 4 kap. 9 § skattebetalningslagen (1997:483) eller som saknar skattsedel på preliminär skatt, om

a) *ersättningen tillsammans med annan ersättning för arbete från samma utbetalare under inkomståret kan antas komma att understiga 10 000 kronor,*

b) *utbetalaren är en fysisk person eller ett dödsbo,*

c) *ersättningen inte utgör utgift i en av utbetalaren bedriven näringsverksamhet,*

d) *utbetalaren och mottagaren inte har träffat en överenskommelse om att ersättningen skall hänföras till inkomst av anställning, och*

e) *det inte är fråga om sådan ersättning för arbete som avses i 12 kap. 16 § föräldrabalken,*

3. till delägare i handelsbolag av bolaget,

Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst *ska* ersättning från en arbetsgivare som är bosatt utomlands eller är en utländsk juridisk person anses som inkomst av annat förvärvsarbete, om arbetsgivaren och arbetstagaren träffat överenskommelse om att ersättningen *ska* hänföras till sådan inkomst.

Som inkomst av annat förvärvsarbete räknas dessutom ersättning för arbete under förutsättning att ersättningen betalas ut

1. till mottagare som har en F-skattsedel antingen när ersättningen bestäms eller när den betalas ut,

2. till mottagare som har en A-skattsedel eller en F-skattsedel med villkor enligt 4 kap. 9 § skattebetalningslagen (1997:483) eller som saknar skattsedel på preliminär skatt, om

a) *utbetalaren är en fysisk person eller ett dödsbo,*

b) *den ersättning som betalas ut inte utgör utgift i en av utbetalaren bedriven näringsverksamhet,*

c) *arbetsgivaravgifter enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialavgiftslagen (2000:980) inte ska betalas av utbetalaren, och*

d) *utbetalaren och mottagaren inte har träffat en överenskommelse om att ersättningen ska hänföras till inkomst av anställning.*

⁵ Senaste lydelse 1999:1366.

4. till medlem i europeisk ekonomisk intressegruppering av grupperingen.

Om i fall som avses i andra stycket 1 mottagaren har en F-skattsedel med villkor enligt 4 kap. 9 § skattebetalningslagen, räknas ersättningen som inkomst av annat förvärvsarbete bara om F-skattsedeln skriftligen åberopas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

2 Betalningar mellan privatpersoner m.m.

2.1 Bakgrund

Skyldighet att lämna kontrolluppgift inträder när en privatperson betalar en annan privatperson 1 000 kronor eller mer för arbete. Skyldighet att betala arbetsgivaravgifter och göra skatteavdrag inträder om ersättning för arbete uppgår till 10 000 kronor eller mer. Dessa skyldigheter gäller inte om mottagaren av betalningen har F-skattsedel. För betalningar som inte utgör ersättning för arbete, utan t.ex. ersättning för hyra eller köp av varor, finns inga uppgifts-, arbetsgivaravgifts- eller skatteavdragsskyldigheter för den som betalar.

De nuvarande reglerna innebär också att varje privatperson som tar emot betalning från annan privatperson för arbete eller för uthyrning av personliga tillgångar är skattskyldig från första kronan och är skyldig att betala egenavgifter om ersättningen under året uppgår till 1 000 kronor eller mer. Detta gäller också vid överskott av hobbyverksamhet. Vid uthyrning av privatbostad, försäljning av produkter från sådan bostad, försäljning av personliga tillgångar och försäljning av vilt växande bär gäller däremot skattefrihet upp till visst belopp.

De nuvarande reglerna innebär således att varje privatperson som betalar en annan person 1 000 kronor eller mer måste undersöka vilka skyldigheter han har. Detta gäller även om det är fråga om ersättningar i en nära krets av personer och då ersättningen ges på annat sätt än med pengar. Detta gäller också när det inte ingår som ett naturligt led för den som betalar att kontrollera om mottagaren har F-skattsedel.

Reglerna innebär att skyldigheterna inträder vid olika beloppsgränser och bara gäller vissa betalningar. De nuvarande reglerna upplevs som svårtillgängliga och svåra att efterleva.

Få personer lämnar kontrolluppgift vid betalningar till andra privatpersoner. Det låga antalet personer visar att efterlevnaden är låg.

Skatteverket har kunnat konstatera att skattelagstiftningen brister i legitimitet i dessa delar (se t.ex. Svartköp och svartjobb i Sverige, Del 1: Undersökningsresultat, Rapport 2006:4, och Svartköp och svartjobb i Sverige, Del 2: Möjliga åtgärder mot svartarbete och bidragsfusk, Rapport 2007:1).

2.2 Gällande rätt

2.2.1 Betalningar mellan privatpersoner

Inkomster på grund av anställning och uppdrag beskattas som inkomst av tjänst (10 kap. 1 § IL). Från löner, arvoden och andra inkomster får utgifter för att förvärva och bibehålla inkomsterna dras av som kostnad om inte något annat anges i lagen (12 kap. 1 § IL).

Idag finns ingen skattefrihet utöver den som följer av att grundavdrag medges för små arbetsinkomster såsom inkomst av t.ex. barnpassning, gräsklippning och annat arbete som en privatperson i liten omfattning utför åt en annan privatperson. Sådana inkomster ska beskattas hos mottagaren från första kronan. På ersättningar som understiger 10 000 kronor är det mottagaren själv som är skyldig att betala egenavgifter och skatt.

En privatperson som till en annan privatperson betalar en ersättning för arbete som uppgår till 1 000 kronor eller mer under inkomståret ska lämna

kontrolluppgift (6 kap. 5 § LSK). Kontrolluppgift ska dock alltid lämnas om skatteavdrag har gjorts. Denna för privatpersoner i förhållande till näringsidkare högre beloppsgräns infördes för att kontrolluppgiftsskyldigheten inte skulle bli alltför betungande för privatpersoner (prop. 1990/91:5).

Skyldigheten att göra skatteavdrag och betala arbetsgivaravgifter på ersättning för arbete regleras i 5 kap. SBL respektive 2 kap. SAL. Skyldigheterna beror på om mottagaren har A-skattsedel eller F-skattsedel. Den som betalar ut ersättning för utfört arbete till en person som har A-skattsedel är enligt huvudregeln skyldig att betala arbetsgivaravgifter och göra skatteavdrag. Detsamma gäller om mottagaren saknar skattsedel på preliminär skatt. Skyldighet att betala arbetsgivaravgifter och göra skatteavdrag inträder om ersättningen uppgår till 10 000 kronor eller mer. Denna beloppsgräns infördes i samband med införandet av F-skattsedel (prop. 1991/92:112). För ersättningar till gode män och förvaltare gäller att utbetalaren alltid ska betala arbetsgivaravgifter och göra skatteavdrag om ersättningen är minst 1 000 kronor (2 kap. 7 § SAL och 5 kap. 3 § SBL).

Syftet var att undanta vanliga transaktioner mellan enskilda personer samt mellan enskilda och näringsidkare som inte har F-skattsedel, eller enklare uttryckt transaktioner mellan privatpersoner, från reglerna om skyldighet att betala arbetsgivaravgifter och göra skatteavdrag. Reglerna kompletterades 2000 med en möjlighet för uppdragsgivaren och uppdragstagaren att träffa en överenskommelse om att uppdragsgivaren ska göra skatteavdrag och betala arbetsgivaravgifter redan då ersättningen uppgår till 1 000 kronor eller mer (prop. 1999/00:6, avsnitt 5.3). Har en överenskommelse träffats ska den som uppstår ersättningen ange detta i sin självdeklaration. Regeringen övervägde i detta sammanhang att ta bort beloppsgränsen och i stället ålägga uppdragsgivaren skyldighet att betala arbetsgivaravgifter och göra skatteavdrag på ersättning för utfört arbete oavsett ersättningens belopp. En sådan lösning skulle medföra att många fler uppdragsgivare skulle bli redovisningsskyldiga. En sådan regel skulle dock vidare med nödvändighet behöva förses med undantag för att undvika oönskade effekter som t.ex. att en fysisk person vid ett tandläkarbesök skulle vara tvungen att efterfråga huruvida tandläkaren har F-skattsedel.

Skatteavdrag ska göras efter skattetabell. Om ersättningen är en sidoinkomst görs skatteavdrag med 30 procent. Utbetalaren är också skyldig att till mottagaren lämna uppgift om skatteavdragets belopp. Om mottagaren är begränsat skattskyldig gäller att s.k. SINK-avdrag (skatteavdrag för definitiv skatt enligt SINK) ska göras om beslut om särskild inkomstskatt meddelats (s.k. SINK-beslut). Skattepliktig inkomst enligt denna lag är sådan inkomst som skulle ha beskattats hos en obegränsat skattskyldig enligt inkomstskattelagen (5 § sista stycket SINK). Detta gäller även om ersättningen understiger 10 000 kronor. Om arbetsgivaren inte har fått ta del av SINK-beslutet eller inte på annat sätt känner till beslutet ska han göra skatteavdrag enligt reglerna i SBL. Om mottagaren är näringsidkare utan fast driftställe i Sverige är det endast arbetsgivaravgifter som ska betalas och särskild ”gul” kontrolluppgift lämnas. Om utsändningsintyg presenteras ska inte heller arbetsgivaravgifter betalas.

För att förenkla privatpersoners redovisning av arbetsgivaravgifter och skatteavdrag infördes en möjlighet att redovisa i en förenklad skattedeclaration (prop. 2000/01:7). I en förenklad skattedeclaration (FSKD) ska endast redovisas nödvändiga identifikationsuppgifter, uppgift om redovisningsperiod

och ersättningens storlek samt storleken på arbetsgivaravgifterna och skatteavdraget. En FSKD ska lämnas för varje mottagare av ersättning och bara för de berörda redovisningsperioderna. FSKD utgör även kontrolluppgift och läggs till grund för förtryckta uppgifter på uppdragstagarens FSKD. Reglerna om förseningsavgift ska inte gälla för den som får lämna en FSKD. Vidare får skönsbeskattning enligt schablon på grund av tidigare lämnade FSKD inte göras. Det förenklade förfarandet kan användas även då arbetet utförs regelbundet, exempelvis städning två gånger per månad. I det senare fallet torde det dock bli enklare för den som betalat ut ersättning för arbete att lämna en ”vanlig” skattedeklaration eftersom han då får förtryckta skattedeklarationsblanketter hemsända varje månad.

2.2.2 Hobbyverksamhet

Inkomster på grund av annan inkomstgivande verksamhet av varaktig eller tillfällig natur beskattas och tas upp som inkomst av tjänst (10 kap. 1 § och 11 kap. 1 § IL). Utgifter för att förvärva och bibehålla inkomsterna får dras av som kostnad (12 kap. 1 § IL). Överskott eller underskott ska beräknas genom att intäktsposterna minskas med kostnadsposterna (10 kap. 16 § IL). Avdrag för kostnader i hobbyverksamhet får göras med belopp som motsvarar årets intäkter. Även kostnader hänförliga till något av de fem föregående beskattningsåren ska dras av till den del dessa överstigit det årets intäkter och inte kunnat dras av tidigare. Avdrag får dock inte göras med högre belopp än vad som återstår av intäkterna efter avdrag för det aktuella årets kostnader. (12 kap. 37 § IL).

Det finns inte någon skatte- eller avgiftsfrihet för små inkomster av hobbyverksamhet utöver den skatte- och avgiftsfrihet som finns för inkomster av försäljning av vilt växande bär, svamp och kottar. Skattefriheten för den som plockar och avyttrar vilda bär, svamp och kottar i mindre omfattning följer av 8 kap. 28 § IL (prop. 1999/2000:2). Skattefriheten gäller inte om plockningsverksamheten ensamt för sig uppfyller kriterierna för inkomstslaget näringsverksamhet eller inkomsten utgör lön. Utgifterna får inte dras av till den del de inte överstiger de inkomster som är skattefria (9 kap. 6 § IL). Det skattefria beloppet för plockning av bär, svamp och kottar har höjts från 5 000 till 12 500 kronor från 1 januari 2007 (SFS 2006:1354).

Det utmärkande för en hobbyverksamhet är att den utövas av hobbyidkaren själv (på dennes fritid) och att vinstsyfte saknas. Som hobbyverksamhet räknas tillverkning och försäljning av varor utan egentligt vinstsyfte, t.ex. försäljning av egenproducerade hemslöjdsprodukter, konstverk, fotografier och böcker samt renoverade möbler och bilar. Till sådana verksamheter kan också räknas t.ex. försäljning av egenproducerad honung, uppfödningssverksamhet, tävlingsverksamhet samt försäljning av jakt- och fiskeprodukter om verksamheten sker utan egentligt vinstsyfte.

Om ersättningen avser t.ex. köp av varor och inte arbete finns ingen skyldighet för köparen att vare sig lämna kontrolluppgift, betala arbetsgivaravgifter eller göra skatteavdrag. Detta gäller även om försäljningen avser varor som man själv tillverkar.

I mervärdesskattehänseende ska vid hobbyverksamhet bedömning av skattskyldigheten göras med utgångspunkt i ML. Enligt 4 kap. 1 § 2 ML föreligger en yrkesmässig verksamhet om den bedrivs i former jämförliga med till näringsverksamhet hänförlig rörelse bara om ersättningen för omsättningen

i verksamheten under beskattningsåret överstiger 30 000 kronor (Skatteverkets skrivelse 2004-12-14, dnr 130 645783-04/111).

2.2.3 Uthyrning av personliga tillgångar och privatbostad samt försäljning av produkter från sådan bostad

Till inkomstslaget kapital räknas bl.a. inkomster och utgifter på grund av innehav av tillgångar samt kapitalvinster och kapitalförluster (41 kap. 1 och 2 §§ IL). Intäkt av uthyrning m.m. av privatbostad och övriga tillgångar, som inte är att hänföra till näringsverksamhet, beskattas som intäkt av kapital.

Nuvarande skatteregler för uthyrning av privatbostad och försäljning av produkter från sådan bostad tillkom genom 1990 års skattereform (prop. 1989/90:110). Vid uthyrning av privatbostad får ett fast avdrag göras med 4 000 kronor per år för varje privatbostad. Avdraget är utformat som ett grundavdrag. Vid uthyrning ska dessutom ett rörligt belopp dras av som för privatbostadsfastighet motsvarar 20 procent av hyresintäkten. Vid uthyrning av hyres- eller bostadsrätt ska det rörliga avdraget i stället motsvara hyran respektive avgiften. Dessa avdrag avses täcka kostnader för underhåll och reparation m.m. Bestämmelserna finns i 42 kap. 30 – 31 §§ IL. Dessa avdrag ska göras i stället för avdrag för faktiska utgifter. Inkomster av uthyrning av privatbostad beskattas därmed bara till den del de överstiger 4 000 kronor. En privatbostad kan därmed alltid hyras ut och produkter från sådan bostad säljas skattefritt om ersättningarna inte överstiger 4 000 kronor. Reglerna innebär också t.ex. att den som hyr ut en hyresrätt har en beskattningsbar inkomst från uthyrning bara om hyresinkomsten efter det fasta krontalsavdraget överstiger den hyra som upplåtaren själv betalar. Detta gäller dock inte vid t.ex. uthyrning till den skattskyldiges eller denne närståendes arbets- eller uppdragsgivare. I de fallen medges skäligt avdrag (42 kap. 32 § IL).

I betänkandet *Upplåtelse av den egna bostaden*, SOU 2007:74, har föreslagits att det krontalsavdrag som medges vid beskattningen av inkomster från uthyrning av den egna bostaden höjs från nuvarande 4 000 kronor till 18 000 kronor och att avdraget på 4 000 kronor för försäljning av produkter från sådan bostad behålls.

För kapitalvinster vid enstaka försäljning av tillgångar som den skattskyldige innehåller för personligt bruk (personliga tillgångar) föreligger en skattefrihet för kapitalvinster upp till och med sammanlagt 50 000 kronor för beskattningsåret (52 kap. 2 § IL). Vid försäljning räknas som omkostnadsbelopp 25 procent av ersättningen minskad med försäljningsprovision och andra utgifter för avyttringen. Detta innebär t.ex. att personliga tillgångar kan säljas för upp till 66 666 kronor utan att beskattning aktualiseras. Som personliga tillgångar räknas t.ex. försäljning av bohag, bilar, båtar, smycken, konst och samlarföremål som inte utgör rena investeringsobjekt. Däremot är ersättning vid uthyrning av sådana personliga tillgångar skattepliktigt från första kronan.

Om ersättningen avser t.ex. uthyrning av personliga tillgångar och privatbostad eller försäljning av produkter från sådan bostad, t.ex. trädgårdsprodukter eller avverkad skog, och inte ersättning för arbete finns ingen skyldighet att vare sig lämna kontrolluppgift, betala arbetsgivaravgifter eller göra skatteavdrag.

2.2.4 Deklarationskyldighet m.m.

Den som bara har skattepliktiga inkomster av tjänst som under ett år sammanlagt understiger 42,3 procent av prisbasbeloppet (17 100 kronor för 2007) behöver inte lämna någon självdeklaration (2 kap. 2 § LSK). I dessa fall beräknas inte egenavgifter och pensionsgrundande inkomst fastställs inte (3 kap. 12 § SAL och 2 kap. 2 § LIP).

2.3 Överväganden och förslag

2.3.1 Allmänna utgångspunkter

För den som betalar en person som inte har F-skattsedel för arbete inträder skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter och göra skatteavdrag vid 10 000 kronor. Skyldigheten att lämna kontrolluppgift inträder vid ersättning för arbete om ersättningen uppgår till 1 000 kronor eller mer under året.

För att förenkla privatpersoners redovisning av arbetsgivaravgifter och skatteavdrag finns en möjlighet att redovisa i en förenklad skattedeklaration, FSKD.

De nuvarande reglerna innebär att varje privatperson som betalar en annan person 1 000 kronor eller mer måste undersöka vilka skyldigheter detta innebär för honom och undersökningen måste avse uppgifts-, avgifts- och skatteavdragsskyldighet. Om mottagaren har F-skattsedel finns normalt inga skyldigheter för betalaren, men skyldigheterna för beställaren inträder även när det inte ingår som ett naturligt led för honom att kontrollera om mottagaren har F-skattsedel. Reglerna innebär därmed att den som betalar 1 000 kronor eller mer måste avgöra om ersättningen är betalning för arbete eller inte samt, om beloppet uppgår till 10 000 kronor eller mer, om arbetsgivaravgifter ska betalas och skatteavdrag ska göras.

Den som tar emot betalning för arbete från en annan privatperson är skattskyldig från första kronan och skyldig att betala egenavgifter om ersättningen under året uppgår till 1 000 kronor eller mer.

Vid ersättningar för barnpassning och annat arbete som en privatperson utför åt en annan privatperson och försäljning av t.ex. produkter från biodling, djuruppfödning eller kulturell verksamhet, som bedrivs hobbymässigt, innebär de gällande reglerna skatt- och avgiftsskyldighet för mottagaren även om detta sker i liten omfattning och ersättningarna avser mindre belopp. Även uthyrning av personliga tillgångar innebär skattskyldighet för mottagaren.

De nuvarande reglerna om skatte- och avgiftsplikt för en privatperson som tar emot ersättningar och skyldigheter för en privatperson som betalar en annan privatperson innebär att skyldigheter inträder vid olika beloppsgränser och bara gäller vid vissa betalningar. Reglerna upplevs av många som svårtillgängliga och svåra att efterleva. För en privatperson kan det upplevas som svårt att sätta sig in i ett komplicerat regelverk om kontrolluppgifter, socialavgifter, preliminär skatt och olika inkomstslag med olika system. Detta gäller oavsett om personen i fråga är mottagare eller betalare av ersättning och särskilt små ersättningar. Skyldigheterna inträder även när det inte ingår som ett naturligt led för den som betalar att kontrollera om mottagaren har F-skattsedel.

Redan idag innebär regler i IL att det föreligger skattefrihet i vissa fall. Försäljning av vilt växande bär, svamp och kottar är skattefri om ersättningen inte överstiger 12 500 kronor. Vid försäljning av personliga tillgångar aktualiseras i vissa fall inte någon skattskyldighet och privatbostad kan hyras ut och produkter från sådan bostad säljas utan att beskattning aktualiseras.

Genom ett fast avdrag på 4 000 kronor kan privatbostad hyras ut och produkter från sådan bostad säljas skattefritt upp till ett värde som motsvarar detta belopp. Genom att även ett rörligt avdrag medges får t.ex. den som hyr ut en hyresrätt en beskattningsbar hyresinkomst bara om hyresinkomsten efter det fasta krontalsavdraget överstiger den hyra som upplåtaren själv betalar

eller – för den som hyr ut en villa – om hyresinkomsten överstiger 5 000 kronor. Reglerna infördes för att få likformiga och enkla regler för inkomster från uthyrning (prop. 1989/90:110). Vid remissbehandlingen ansåg flera remissinstanser att det skattefria beloppet borde vara minst 8 000 kronor. Departementschefen fann dock inte skäl att ge reglerna en generösare utformning än den som föreslagits i utredningen. I betänkandet *Upplåtelse av den egna bostaden*, SOU 2007:74, har nyligen föreslagits att avdraget vid uthyrning av privatbostad ska höjas till 18 000 kronor och att avdraget med 4 000 kronor ska kvarstå vid försäljning av produkter från sådan bostad.

Genom ett rörligt omkostnadsbelopp och skattefrihet för kapitalvinster upp till 50 000 kronor kan personliga tillgångar säljas upp till ett belopp som motsvarar 66 666 kronor utan att beskattning aktualiseras. Det särskilda grundavdraget infördes i skattereformen och motiverades av den allmänna rättsuppfattningen och att kontrollåtgärder ska kunna inriktas på det begränsade antalet försäljningar som avser större värden. Grundtanken är att kapitalvinstbeskattningen bör inriktas på sådana vinster som det enligt allmän rättsuppfattning är naturligt att beskatta och att mindre vinster inte bör beskattas (prop. 1989/90:110).

Om ersättningen inte avser arbete, utan t.ex. hyra för privata tillgångar och hyra för privatbostad, finns ingen skyldighet för den som betalar någon annan att vare sig lämna kontrolluppgift, betala arbetsgivaravgifter eller göra skatteavdrag.

Få personer lämnar kontrolluppgift vid betalningar till andra privatpersoner. Skatteverket har konstaterat att endast 19 500 personer har lämnat förenklade skattedeklarationer, vilket ska göras vid betalning för arbete som uppgår 10 000 kronor eller mer, för 2006. Mer än 90 procent av de totala ersättningarna avser dock betalningar till gode män m.fl.

Skatteverket har också konstaterat att bara ca 16 000 personer har lämnat kontrolluppgifter på ersättning för arbete upp till 10 000 kronor för 2006 och att bara drygt 30 procent av kontrolluppgifterna lämnas av personer som är födda 1950 och senare. Det är sannolikt att även en del av dessa kontrolluppgifter avser ersättningar till gode män m.fl. Liknande iakttagelser kan göras avseende överskott av hobbyverksamhet. Under taxeringsåret 2006 så redovisade endast ca 5 000 personer överskott av hobbyverksamhet. Även i inkomstslaget kapital finns sannolikt ett mörkertal. Antalet redovisningar av uthyrning av privatbostad för 2006 uppgår till ca 19 000 och uthyrning av personliga tillgångar redovisas sannolikt mycket sporadiskt.

Det kan således konstateras att komplicerade regler om olika skyldigheter enligt skattelagstiftningen inträder redan vid låga ersättningar. Det kan också konstateras att efterlevnaden av reglerna är låg. Det är därför önskvärt att ersättningar om mindre belopp kan betalas utan att några skyldigheter inträder. Det är också önskvärt att det i så stor utsträckning som möjligt gäller samma beloppsgränser för de olika skyldigheterna och oavsett om inkomsten hos mottagaren beskattas i inkomstslaget tjänst eller kapital.

2.3.2 Betalningar mellan privatpersoner och hobbyverksamhet

Skatteverkets förslag: I stället för rätt till avdrag för kostnader bör en möjlighet till ett schablonavdrag på sammanlagt 10 000 kronor per beskattningsår införas i inkomstslaget tjänst. Schablonavdraget omfattar betalning för arbete som utförs i liten omfattning av en privatperson åt en annan privatperson och mindre inkomster av hobbyverksamhet. Schablonavdraget bör dock inte omfatta inkomster i form av ersättningar som god man m.fl. får och inte heller ersättningar för sådan personlig assistans som avses i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och lagen (1993:389) om assistansersättning eller omsorg och annan insats enligt socialtjänstlagen (2001:453).

Beloppsgränsen för privatpersoners skyldighet att betala arbetsgivaravgifter och göra skatteavdrag när mottagaren inte har F-skattsedel på 10 000 kronor bör behållas. Skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter och göra skatteavdrag ska dock gälla endast för den del av beloppet som överstiger 10 000 kronor.

Skyldigheten att lämna kontrolluppgift, dvs. beloppsgränsen bör höjas från 1 000 kronor till 10 000 kronor. Möjligheten att redovisa i förenklad skattedeklaration behålls.

Skälen för Skatteverkets förslag: Om beskattningssystemet upplevs som betungande och oförenligt med medborgarens allmänna rättsuppfattning innebär detta att skattesystemet i dessa delar brister i legitimitet. Det är viktigt att ett skattesystem har legitimitet, dvs. uppfattas som rimligt, rättvist och obyråkratiskt. Regler som t.ex. innebär skatte- och avgiftsplikt även för betalningar på mindre belopp från en privatperson till en annan för t.ex. barnpassning står inte i överensstämmelse med medborgarnas uppfattning, efterlevs inte av medborgarna och föranleder inte kontroll från Skatteverkets sida.

För att öka förtroendet för skattesystemet och därmed medborgarnas vilja att följa regelverket måste bland annat skattesystemets legitimitet förstärkas. Som ett led i detta arbete bör därför reglerna om skatt-, avgifts- och uppgiftsskyldigheten moderniseras och förenklas. I stället för att öka kontrollinsatserna och föreslå ökat uppgiftslämnande gör Skatteverket bedömningen att skyldigheter att lämna uppgifter och betala skatt och socialavgifter i vissa fall bör tas bort. Detta förväntas bidra till att respekten för regelverket ökar och därmed till bättre normer i fråga om viljan att betala skatter och avgifter. Skatteverket gör därför bedömningen att det är angeläget att ta ett ytterligare steg i förenklingen av reglerna om beskattning, socialavgifter, skatteavdrag och kontrolluppgifter rörande ersättningar om mindre belopp som är vanliga mellan privatpersoner.

Många är ointresserade av skattefrågor och bryr sig inte alltid om huruvida det blir rätt eller fel i alla lägen ("lazy noncompliance"). Denna brist på engagemang kan leda till en typ av fel som ligger på gränsen mellan oavsiktligt och avsiktligt genom att personen ifråga inte vet vilka fel han eller hon har gjort men är ändå medveten om att fel sannolikt finns. Det finns också en typ av fel, "habitual noncompliance", som innebär att fel görs av gammal

vana.⁶ Den upplevda rättvisan hos ett skattesystem har betydelse för om det accepteras eller inte. Det finns utöver vertikal orättvisa, som innebär att skattebetalarna inte anser sig få valuta för den skatt de betalar, horisontell orättvisa som innebär att de med liknande inkomster behandlas olika.⁷

En naturlig utgångspunkt i de förenklingsåtgärder som är aktuella är att skatte- och avgiftsfrihet begränsas till att endast omfatta privatpersoner. Utgångspunkten har därför varit att skattefriheten inte ska omfatta inkomster av näringsverksamhet. Med näringsverksamhet avses enligt 13 kap. 1 § IL förvärvsverksamhet som bedrivs yrkesmässigt och självständigt. Självständighetskriteriet är i regel det som avgör om en inkomst ska hänföras till tjänst eller näringsverksamhet. Om uppdragstagaren är osjälvständig hänförs inkomsten till tjänst. Bestämmer däremot uppdragstagaren självständigt under vilka former uppdraget ska utföras är det att hänföra till näringsverksamhet. Samtliga omständigheter sammanvägs vid bedömningen. De faktorer som har betydelse är bl.a. uppdragets art, antalet uppdragsgivare, uppdragens omfattning, om medhjälpare kan anlitas av uppdragstagaren, var uppdraget ska utföras, vem som håller med arbetsredskap, vem som bestämmer om arbetstider och om uppdragstagaren står någon ekonomisk risk. En näringsidkare har normalt F-skattsedel och betalar därmed sina skatter och avgifter själv. En näringsidkare är också själv ansvarig för sin arbetsmiljö och sin arbetstid. En hantverkare eller städare som utför tjänster i näringsverksamhet ska således inte omfattas av förslaget.

En annan utgångspunkt är att skattefriheten – och i fråga om arbete och hobbyverksamhet avgiftsfriheten - bör gälla oavsett om inkomsten hos mottagaren beskattas i inkomstlaget tjänst eller kapital. Ytterligare en utgångspunkt är att beskattningssystemet ska vara enkelt att förstå, uppfattas som såväl enhetligt och rättvist som berättigat. På så sätt förväntas viljan att efterleva reglerna att öka. Reglerna bör också vara utformade så att möjligheterna till missbruk försvåras.

Det få antal personer som lämnar kontrolluppgift vid betalningar till andra privatpersoner visar att efterlevnaden av nuvarande regler är låg, vilket i många fall kan bero på okunskap och inte på ett medvetet val att kringgå reglerna. Beloppsgränserna för de olika skyldigheterna kan också uppfattas ligga på en felaktig nivå.

Beloppsgränserna bör enligt Skatteverkets mening bestämmas med utgångspunkt i att den som betalar någon annan ett högre belopp ansvarar för att inkomst av arbete redovisas genom en kontrolluppgiftsskyldighet jämte en skyldighet att betala arbetsgivaravgifter och göra skatteavdrag. Om den utbetalda ersättningen i stället avser ett mindre belopp ligger ansvaret att betala skatt och egenavgifter hos den som tar emot betalning. Detta innebär en balans i ansvaret mellan den som betalar och den som tar emot betalning, vilket är motiverat mot bakgrund av att det går att hävda att det är köparna som tillhandahåller möjligheter och frestelser för att jobba svart men det är

⁶ Se Kidder, R., McEwen, C. 1989, Taxpaying Behaviour in Social Context: A Tentative Typology of Tax Compliance and Noncompliance. Taxpayer Compliance, Vol 2, Edited by Roth, J. A., Scholz, J. T. University of Pennsylvania.

⁷ Se t.ex. Lars P. Feld, Bruno S. Frey, Tax compliance as a Result of a Psychological Tax contract: The Role of Incentives and Responsive Regulation, Institute for Empirical Research in Economics, University of Zurich, Working Paper No. 287, 2006.

säljarna som får ta det moraliska ansvaret för detta.⁸ Allt talar för att en sådan balans uppfattas som rättvis.

En annan utgångspunkt är att valet av metod för skattefriheten och beloppsgräns inte får innebära att utbudet av varor och tjänster från privatpersoner kommer att utsätta småföretag för osund konkurrens.

Det finns olika alternativa lösningar för utformningen av en förenkling i form av en skatte- och avgiftsfrihet. En lösning är att införa en skattefrihetsregel som är utformad som en generell regel om skattefrihet för t.ex. betalningar som uppgår till ett visst belopp, exempelvis högst 3 000 kronor, per år från en och samma utbetalare. Skattefriheten skulle kombineras med undantag från uppgifts-, arbetsgivaravgifts- och skatteavdragsskyldighet för utbetalaren på samma nivå. Fördelen med ett sådant system är att det blir en symmetri genom att skattskyldigheten och skyldigheterna för utbetalaren inträder vid samma belopp. Ett problem med en sådan lösning är dock att mottagarens skattefrihet skulle bli obegränsad. Detta gäller särskilt i de fall då någon utför arbete till visserligen små belopp men åt många arbetsgivare. De sammanlagda skattefria ersättningarna från olika utbetalare under ett år skulle i ett sådant fall kunna uppgå till inte obetydliga belopp. En övre gräns för när skattefrihet föreligger skulle därför behöva införas. I de fall en person utför arbete åt flera personer uppkommer dock även ofta fråga om arbetet är att bedöma som näringsverksamhet eller inte. Som ovan nämnts är det flera faktorer som måste vägas in vid en sådan bedömning. För att försvåra möjligheterna till missbruk och för att skattefriheten inte ska gälla för den som bedriver näringsverksamhet skulle en spärregel behöva införas. Med nuvarande regler för näringsverksamhet finns inte någon möjlighet att ha en spärregel som t.ex. bara utgår från antalet uppdragsgivare eller belopp. En spärregel skulle därmed - för att bli effektiv - innebära en övre beloppsgräns för utbetalningarna från flera utbetalare och också innebära att även den som inte har ett visst antal uppdragsgivare men bedriver näringsverksamhet omfattas. I annat fall skulle konsekvensen bli att ersättningar skulle kunna tas emot skattefritt trots att inkomst av näringsverksamhet föreligger. En spärregel skulle enligt Skatteverkets mening därför bli komplicerad och kunna innebära att det behövs en genomgripande ändring av näringsverksamhetsbegreppet. Om inte någon form av begränsning införs skulle dock systemet kunna innebära att småföretag utsätts för osund konkurrens.

Skatteverket gör därför bedömningen att det är en bättre lösning att begränsa ändringarna om skattefrihet till inkomstslaget tjänst. Skattefriheten kan då aldrig göras gällande hos någon som bedriver näringsverksamhet. Inom inkomstslaget kapital finns redan vid t.ex. uthyrning av privatbostad ett system för skattefrihet i form av ett ”grundavdrag”. Skatteverket gör bedömningen att detta system kan appliceras även på inkomster av arbete och hobbyinkomster. Detta för att åstadkomma ett regelverk som täcker olika ersättningar som är vanliga mellan privatpersoner på ett så enhetligt sätt som möjligt och utan att det blir fråga om en obegränsad skattefrihet.

Det bör därför för den som tar emot ersättning inom inkomstslaget tjänst i stället för rätt till avdrag för kostnader införas en möjlighet till ett schablonavdrag som omfattar t.ex. inkomster av barnpassning och annat arbete åt t.ex. vänner, släktingar, grannar, dvs. arbete som i liten omfattning utförs av

⁸ Se Braithwaite, V., Schneider, F., Reinhart, M., Murphy, K. 2003, *Charting the Shoals of the Cash Economy. From: Taxing Democracy – Understanding Tax Avoidance and Evasion*, edited by V. Braithwaite, Ashgate, England.

en privatperson åt en annan privatperson. Schablonavdraget bör också omfatta inkomster av hobbyverksamhet, såsom inkomster av biodling, djuruppfödning, hästsport, hemslöjd, kulturell verksamhet m.m. Den som har inkomster från en privatperson och från hobbyverksamhet som uppgår till högst schablonavdraget behöver inte ta upp inkomsterna till beskattning.

Regeländringen bör kombineras med regeländringar för den som betalar ersättning till annan privatperson så att symmetri uppnås.

Syftet med förslaget är att från uppgifts-, skatte- och avgiftsplikt undanta mindre inkomster som en privatperson får för t.ex. barnpassning eller annat arbete i liten omfattning åt en annan privatperson. Ersättningar till en person som passar barn t.ex. en kväll i månaden, hämtar barn på daghem och passar dem någon timme en eftermiddag i veckan, rastar en hund en gång i veckan eller tillhandahåller en vän eller granne en tjänst vid ett enstaka tillfälle bör kunna tas emot utan skatte- och avgiftskonsekvenser. De skatte- och avgiftsfria beloppet bör således ge tillräckligt utrymme för tjänster av nämnda slag men å andra sidan inte ge för stort utrymme för missbruk. Beloppsgränsen får inte heller sättas så högt att företag utsätts för en osund konkurrens. Schablonavdraget bör därför begränsas till ett högsta belopp för beskattningsåret.

För betalningar från privatpersoner finns idag beloppsgränsen 10 000 kronor för när skyldigheten att betala socialavgifter övergår till arbetsgivaren och skyldigheten att göra skatteavdrag inträder. Enligt Skatteverkets mening finns det inte skäl att bestämma beloppsgränsen för schablonavdraget till ett högre belopp än detta eftersom de åsyftade typerna av tjänster torde omfattas av denna beloppsgräns. Ett schablonbelopp på 10 000 kronor innebär att nuvarande gräns för när arbetsgivarens skyldigheter inträder kan behållas. Det blir därmed en önskad symmetri mellan skyldigheterna. Beloppet kan dock uppfattas som för högt. Fråga är om ett lägre belopp, t.ex. 7 000 kronor, i stället bör väljas för skatte- och avgiftsfriheten. Ett lägre belopp kan motiveras med att det inte innebär samma risk att legitimera skatte- och avgiftsfrihet i fall som inte bör omfattas av denna. Ett lägre belopp skulle dessutom kunna innebära att riskerna för missbruk minskar. Mot ett lägre belopp talar att för att uppnå en symmetri mellan betalarens och mottagarens skyldigheter måste beloppsgränsen för skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter och göra skatteavdrag i sådant fall sänkas. Detta skulle kunna ge oönskade effekter genom att t.ex. krav på kontroll av mottagarens F-skattsedel ställs i alltför många fall där det inte är naturligt att kontrollera denna. Enligt Skatteverkets mening talar mycket för att välja ett belopp som redan är känt. Skatteverket föreslår därför att schablonavdraget i inkomstslaget tjänst bör bestämmas till 10 000 kronor. Det är också ett belopp som många torde uppfatta som rimligt att undanta från skatte- och avgiftsplikt.

Inget hindrar att det i stället för det föreslagna beloppet väljs ett lägre belopp. I lagförslaget som presenteras har dock beloppet 10 000 kronor valts. För utbetalaren föreslås att beloppsgränsen för skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter och göra skatteavdrag behålls. Skatteverket föreslår dock, till skillnad från gällande regler, att skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter och göra skatteavdrag bara gäller för den del av beloppet som överstiger beloppsgränsen.

Beloppsgränsen för skyldigheten att lämna kontrolluppgift höjs till denna nivå. Detta innebär att mottagaren av ersättningar själv får hålla reda på när erhållna ersättningar totalt uppgår till mer än 10 000 kronor. Denna

omständighet torde dock, mot bakgrund av det fåtal kontrolluppgifter som lämnas, inte innebära en någon större ökning av bördan för mottagaren.

Den valda beloppsgränsen torde innebära att flertalet vanliga betalningar av mindre omfattning mellan privatpersoner omfattas av förenklingen. Den som har inkomst av enbart sporadiskt arbete, vilket torde vara normalfallet bland t.ex. ungdomar, bör i normalfallet genom det föreslagna schablonavdraget – i kombination med att grundavdrag medges – inte komma upp i inkomstnivåer som innebär att inkomsterna ska deklarerars.

De föreslagna reglerna innebär inte att samtliga ersättningar som en person får från andra privatpersoner och som understiger beloppsgränsen blir undantagna från skatt- och avgiftsskyldighet utan beloppsgränsen är en beloppsgräns för sammanlagda inkomster för utfört arbete och hobbyverksamhet.

Förslagen innebär att det administrativa arbetet i form av betalning av socialavgifter och preliminär skatt samt lämnande av kontrolluppgift även i fortsättningen ska utföras av arbetsgivaren när fråga är om högre belopp. Förslaget i denna del tydliggör att ansvaret för att ersättningar tas upp till beskattning och ligga till grund för socialavgifter ligger såväl på den som betalar som den som tar emot betalning är i linje med den grundläggande principen i uppördssystemet att skattedelsinnehavet ska vara avgörande för vem som ska betala socialavgifter och preliminär skatt (jfr prop. 1999/2000:6).

För den privatperson som betalar ersättning till annan person innebär förenklingen att han vid en betalning på högst 10 000 kronor per år inte behöver undersöka sin uppgifts-, avgifts- och skatteavdragsskyldighet. För belopp som överstiger 10 000 kronor måste dock undersökning av de egna skyldigheterna fortfarande ske, dvs. om arbetsgivaravgifter ska betalas, om skatteavdrag ska göras samt om kontrolluppgift ska lämnas. De sistnämnda skyldigheterna blir dock bara aktuella när fråga är om ersättning för arbete och för den del av beloppet som överstiger 10 000 kronor. Ansvaret för att ersättningar ska tas upp till beskattning vid köp av arbete minskar i förhållande till idag genom att beloppsgränsen för kontrolluppgiftsskyldigheten höjs från 1 000 till 10 000 kronor. Ändringen innebär därmed en minskning av regelbördan.

För en mottagare som är privatperson ligger förenklingen i att han i sin tur kan ta emot upp till 10 000 kronor utan att behöva undersöka sin skatt- och avgiftsskyldighet. Han kan därmed ta emot enstaka ersättningar om mindre belopp utan skatt- och avgiftsskyldighet. För en privatperson som tar emot flera olika ersättningar eller ersättningar om högre belopp kvarstår dock skyldigheten att undersöka vilken skatt- och avgiftsskyldighet som inträder. Om en privatperson mottar mer än sammanlagt 10 000 kronor under ett år i form av ersättningar för arbete från privatpersoner eller i form av hobbyinkomster innebär förslagen att egenavgifter och skatt ska betalas för den del som överstiger 10 000 kronor. Detta innebär att det inte blir någon förändring i reglernas komplexitet i förhållande till vad som gäller idag för den som är ekonomiskt aktiv.

Exempel på vad förslagen innebär är att det inte föreligger någon skatteplikt för den privatperson som under året passar barn två kvällar i månaden under tio månader per år. Vid en ersättning på 500 kronor per kväll blir den totala ersättningen för ett år 10 000 kronor, vilket innebär att hela beloppet kan tas emot skattefritt. Detsamma gäller för den som under t.ex. två eftermiddagar per vecka hämtar barn och passar dem under någon timme. Vid en ersättning

på 300 kronor per vecka och arbetet under ca trettio veckor per år understiger årsersättningen 10 000 kronor. För de privatpersoner som betalar ersättningarna i fråga föreligger inte heller några skyldigheter. Beloppsgränsen för skatte- och avgiftsplikt innebär således att den som anlitar någon i mindre omfattning inte har några skyldigheter i fråga om skatter och avgifter. Detsamma gäller för den som anlitas. Om någon anlitas varje dag under hela skolåret till att t.ex. hämta barn och passa dem någon timme gäller detta såväl skattskyldighet för den som tar emot ersättning som skyldighet att lämna kontrolluppgift, betala arbetsgivaravgifter och göra skatteavdrag för den som betalar ersättning. Detsamma gäller för den som anställer en au pair. Enligt de föreslagna reglerna ska dock 10 000 kronor av den totala ersättningen undantas från skatte- och avgiftsplikt.

För den som t.ex. tillhandahåller tjänster i hantverks- eller städverksamhet gäller inte den föreslagna skatte- och avgiftsfriheten. Om företaget har F-skattsedel har den som köper tjänsterna ingen skyldighet att lämna kontrolluppgift eller andra skyldigheter enligt skatte- och avgiftsregelverket. Skulle företaget däremot ha A-skattsedel innebär de föreslagna reglerna att den som betalar ersättning för hantverksarbete i bostaden eller städning av sin bostad att kontrolluppgift ska lämnas och att arbetsgivaravgifter ska betalas och skatteavdrag göras för den del som överstiger 10 000 kronor. Reglerna innebär att den privatperson som anställer t.ex. en hantverkare för mer än en veckas arbete eller en städare för städning av bostaden mer en gång i månaden i många fall kommer att bli skyldig att lämna kontrolluppgift. För den del av lönen som överstiger 10 000 kronor ska arbetsgivaravgifter betalas och skatteavdrag göras. Som ovan nämns gäller ett sammanlagt avdrag på 10 000 kronor per år för den som tar emot betalningar. För inkomster utöver 10 000 kronor som arbetsgivarna inte varit skyldiga att betala arbetsgivaravgifter för är mottagaren skyldig att betala egenavgifter.

Möjligheten att redovisa i förenklad skattedeklaration behålls.

Förslagen berör endast skatte- och avgiftsreglerna och berör inte det ansvar som arbetsgivare har för t.ex. arbetsmiljö och arbetstid.

Överenskommelse

För det fall att mottagaren av en ersättning väljer att inte göra schablonavdraget bör han och utbetalaren ha möjlighet att komma överens om att utbetalaren betalar arbetsgivaravgifter och gör skatteavdrag även för belopp som ryms inom det föreslagna schablonavdraget om 10 000 kronor. Bestämmelserna om möjlighet att komma överens om detta ändras därför inte.

God man, personlig assistans m.fl.

I fråga om ersättningar till gode män m.fl. har dessa rätt till en skälig ersättning för sitt arbete. Beslut om sådan ersättning fattas av överförmyndaren som också bestämmer om ersättningen, i stället för med kommunens medel, ska betalas med medel som tillhör huvudmannen. I fråga om personlig assistans som avses i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller lagen (1993:389) om assistansersättning är den personliga assistenten i vissa fall formellt anställd av den som är berättigad till insatsen. Brukaren får i dessa fall ekonomiskt stöd för denna. Ersättningar till gode män, personliga assistenter m.fl. kan därmed inte jämföras med sådana

ersättningar mellan privatpersoner som betalas för utfört arbete med mindre belopp, ofta i en nära krets och inte sällan i annat än pengar. Detsamma gäller ersättningar till personliga assistenter och liknande som har brukarna själva som arbetsgivare.

De föreslagna ändringarna bör därmed inte omfatta inkomster i form av ersättningar som gode män, personliga assistenter m.fl. får. För det fall det även inom ramen för socialtjänstlagen (2001:453) förekommer insatser som utförs av någon som är anställd av den som är berättigad till insatsen bör även dessa undantas från möjligheten till schablonavdrag.

2.3.3 Uthyrning av personliga tillgångar och privatbostad samt försäljning av produkter från sådan bostad

Skatteverkets förslag: Vid ersättning för uthyrning av personliga tillgångar bör ett beloppsbestämt avdrag införas i stället för avdrag för faktiska utgifter. Avdraget bör bestå av såväl ett fast som ett rörligt belopp. Beloppsgränsen för det nuvarande fasta beloppet vid uthyrning av privatbostad och försäljning av produkter från sådan bostad bör höjas. Ett fast avdrag på sammanlagt 10 000 kronor vid uthyrning av personliga tillgångar, uthyrning av privatbostad och försäljning av produkter från sådan bostad bör därför införas. Bestämmelserna ska inte heller fortsättningsvis gälla vid t.ex. uthyrning till den skattskyldiges eller denne närståendes arbets- eller uppdragsgivare.

Reglerna om skattefrihet upp till en viss beloppsgräns vid försäljning av personliga tillgångar behålls oförändrade. Ränteinkomster och försäljning av värdepapper och andra kapitaltillgångar omfattas inte av förändringarna utan ska även fortsättningsvis redovisas i samma utsträckning som idag.

Skälen för Skatteverkets förslag: Som anges i föregående avsnitt måste en lagstiftning ha legitimitet. Redan idag innebär regler i IL att det föreligger skattefrihet i vissa fall. Vid försäljning av personliga tillgångar aktualiseras i vissa fall inte någon skattskyldighet och privatbostad kan hyras ut och produkter från sådan bostad säljas utan att beskattning aktualiseras. Uthyrning av personliga tillgångar innebär däremot skattskyldighet för mottagaren.

Utgångspunkten är, liksom vid betalningar mellan privatpersoner, att skatte- och avgiftsfrihet bör begränsas till att bara omfatta privatpersoner. En annan utgångspunkt är att skattefrihet bör gälla oavsett om inkomsten hos mottagaren beskattas i inkomstslaget tjänst eller kapital. Reglerna bör dock inte omfatta inkomst i form av ränta eller av försäljning av kapitaltillgångar. Ytterligare en utgångspunkt är att beskattningssystemet ska vara enkelt att förstå, uppfattas som enhetligt och rättvist samt berättigat. Reglerna bör också vara utformade så att möjligheterna till missbruk försvåras. På så sätt förväntas viljan att efterleva reglerna att öka.

Skatteverket förslår därför att det även för inkomster av kapital i form av ersättning för uthyrning av personliga tillgångar bör införas ett beloppsbestämt avdrag i stället för avdrag för faktiska utgifter. Avdraget bör bestå av ett fast och ett rörligt belopp. För att undvika tröskeleffekter bör det fasta beloppet i likhet med vad som gäller för uthyrning av privatbostad vara utformat som ett grundavdrag och inte gälla vid t.ex. uthyrning till den skattskyldiges eller denne närståendes arbets- eller uppdragsgivare.

Beloppsgränsen för det nuvarande fasta beloppet vid uthyrning av privatbostad och försäljning av produkter från sådan bostad bör höjas. Beloppsgränsen bör vara densamma som föreslås i inkomstslaget tjänst.

Skatteverket föreslår därför att det bör införas ett krontalsavdrag på 10 000 kronor per år vid uthyrning av personliga tillgångar, uthyrning av privatbostäder och försäljning av produkter från sådana bostäder. Skatteverkets förslag innebär ett sammanlagt krontalsavdrag för inkomster av uthyrning av personliga tillgångar, uthyrning av privatbostäder och försäljning av produkter från sådana bostäder. En höjning av beloppsgränsen och att avdraget erhålls på ägarnivå i kombination med att det inte bör vara alltför vanligt med många olika sidoinkomster av detta slag torde innebära att en förenkling kan uppnås utan att möjligheter till missbruk ökar.

Reglerna om skattefrihet upp till en viss beloppsgräns vid försäljning av personliga tillgångar behålls oförändrade. Ränteinkomster och försäljning av värdepapper och andra kapitaltillgångar omfattas inte av förändringarna utan ska även fortsättningsvis redovisas i samma utsträckning som idag.

Skatteverkets förslag innebär således att ett schablonavdrag på 10 000 kronor införs i såväl inkomstslaget tjänst som kapital. Skattesystemet torde därmed uppfattas som mer symmetriskt och lättillgängligt.

3 Ersättningar från ideella föreningar

3.1 Gällande rätt

Ideella föreningar kännetecknas ofta av att enskilda personer samverkar för att främja sådana ändamål som brukar benämnas som allmännyttiga. Den på det enskilda initiativet grundade föreningsformen för samverkan anses ha betydande värden för samhällslivet. Ett stort värde anses bl.a. vara att genom de ideella föreningarna förbättras livsvillkoren för stora persongrupper. Ett annat värde är föreningsarbetet i sig, d.v.s. att enskilda personer frivilligt och ofta utan, eller mot ringa, ekonomisk ersättning samverkar i demokratisk ordning för olika ideella och allmännyttiga intressen.

De ideella föreningarna kan delas in i två huvudgrupper. Till den ena gruppen hör föreningar som har annat syfte än att främja medlemmarnas ekonomiska intressen. Det kan vara fråga om föreningar för religionsutövning, politisk verksamhet, vetenskaplig forskning eller främjande av konst, litteratur och idrott. Den andra gruppen omfattar föreningar som har till syfte att främja medlemmarnas ekonomiska intressen. Fackföreningar och arbetsgivarföreningar är sådana typer av föreningar som hör till denna senare grupp. För att föreningar med sådana ekonomiska syften ska kunna godtas som ideella föreningar krävs att de inte bedriver ekonomisk verksamhet för att tillgodose syftena.

En ideell förening är under vissa förutsättningar skattebefriad. För att en ideell förening ska vara befriad från inkomstbeskattning krävs att den har till huvudsakligt syfte att främja ett allmännyttigt ändamål. I 7 kap. 7 § IL finns bestämmelser om vilka inkomster ideella föreningar är skattskyldiga för. Ideella föreningar har enligt bestämmelserna lättnader i skattskyldigheten om de krav som anges i 8–13 §§ är uppfyllda. Av bestämmelserna framgår att föreningen ska uppfylla samtliga krav på ändamål, verksamhet, fullföljd och öppenhet. Av 8 § framgår att föreningen ska ha till huvudsakligt syfte att främja vissa ändamål som anges i 4 § eller andra allmännyttiga ändamål såsom religiösa, välgörande, sociala, politiska, idrottsliga, konstnärliga eller liknande kulturella ändamål. Av andra stycket samma lagrum framgår att ändamålen inte får vara begränsade till vissa familjers, föreningsmedlemmars eller andra bestämda personers ekonomiska intressen. Föreningar som uppfyller kraven i 8 – 13 §§ brukar benämnas allmännyttiga ideella föreningar och är skattskyldiga bara för inkomst av näringsverksamhet som avses i 13 kap. 1 § IL.

Om en allmännyttig ideell förening bedriver näringsverksamhet så är huvudregeln att verksamheten ska beskattas. Om t.ex. en religiös förening driver en bokhandel med ett sortiment som är normalt förekommande i branschen ska inkomsterna från den verksamheten beskattas som inkomst av näringsverksamhet. En allmännyttig ideell förening är dock inte skattskyldig för inkomst som kommer från en självständig näringsverksamhet om inkomsten till huvudsaklig del kommer från verksamhet, som är ett direkt led i främjandet av sådana ändamål som avses i 8 § eller som har annan naturlig anknytning till sådana ändamål, eller som av hävd har utnyttjats som finansieringskälla för ideellt arbete.

För att en ideell förening ska vara en juridisk person måste föreningen ha en styrelse och antagna stadgar. En förening som är en juridisk person kan ha

egna tillgångar och skulder, ingå avtal och vara part inför domstol och myndigheter.

Av 7 kap. 14 § IL framgår att bestämmelserna om ideella föreningar i 7 – 13 §§ IL också tillämpas för registrerade trossamfund.

Skatteavdrag och arbetsgivaravgifter

I SBL:s mening är en förening som betalar ut ersättning för arbete att anses som arbetsgivare i förhållande till mottagaren av ersättningen även om det saknas ett formellt anställningsförhållande mellan föreningen och mottagaren av ersättningen.

Föreningarna behöver inte göra skatteavdrag om enskilda ersättningar understiger 100 kronor eller om den totala ersättningen som utbetalaren betalar ut under inkomståret inte uppgår till minst 1 000 kronor. Om ersättningen utgör arbetstagarens huvudsakliga inkomst av arbete ska avdraget för den preliminära skatten göras enligt skattetabell. Om ersättningen utgör en sidoinkomst för mottagaren eller om arbetet inte är tidsbestämt eller regelbundet, ska arbetsgivaren göra skatteavdrag med 30 procent av ersättningen.

Allmännyttiga ideella föreningar enligt 7 kap. 7 § första stycket IL som är arbetsgivare ska enligt SAL betala arbetsgivaravgifter om ersättningar och förmåner under året uppgår till minst 1 000 kronor.

När underlaget för arbetsgivaravgifter ska bestämmas för idrottsutövare ska enligt 2 kap. 19 § SAL ersättningar från allmännyttiga föreningar, som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet, till idrottsutövare inte räknas med om ersättningen under året högst uppgår till ett halvt prisbasbelopp. Med idrottsutövare avses i första hand idrottsmän och idrottskvinnor men även tävlingsdomare och idrottsledare kan omfattas av begreppet (jfr Skatteverkets allmänna råd SKV M 2007:12). Föreningarna är heller inte skyldiga att göra skatteavdrag på sådana ersättningar. Bestämmelsen i SAL om ersättningar till idrottsutövare innebär att föreningar ska göra skatteavdrag och betala arbetsgivaravgifter först när ersättningar och andra förmåner uppgår till ett halvt prisbasbelopp, vilket för inkomståret 2007 motsvarar 20 150 kronor. Denna s.k. ”halva-prisbasbeloppsregel” påverkar dock varken idrottsutövarens egen skyldighet att betala skatt eller föreningens skyldighet att lämna kontrolluppgift om ersättningen eller förmånen.

3.2 Övervägande och förslag

Skatteverkets förslag: Inkomst från en allmännyttig ideell förening enligt 7 kap. 7 § första stycket IL ska inte tas upp om ersättningen eller förmånen från en och samma förening inte överstiger 3 000 kronor för hela året.

Avdrag ska inte medges för utgifter som har samband sådana skattefria ersättningar och förmåner.

Skälen för Skatteverkets förslag: Arbetet inom den ideella sektorn kännetecknas av att enskilda personer samverkar för att främja sådana ändamål som är allmännyttiga. Det är inte ovanligt att föreningsledare måste ägna mycket tid åt ekonomi och administration som är påkallad av olika skatteregleringar. Föreningarnas hantering av ofta små eller symboliska skattepliktiga ersättningar upplevs som betungande och tar mycket tid. Administrationen sköts nästan alltid av ideellt arbetande personer ofta med bristande kunskaper om den ibland svåröverskådliga skatteregleringen.

Föreningarna har möjlighet att på olika sätt lämna kontrolluppgifter i elektronisk form. Möjligheten till ett administrativt enklare uppgiftslämnande har dock inte fått genomslag i den ideella sektorn och utnyttjas bara av ett fåtal föreningar. Förklaringen till detta förhållande är att administrationen för uppgiftslämnandet upplevs som krångligt, ofta rör små belopp och att det saknas såväl resurser som incitament för att inrätta rutiner för ett elektroniskt uppgiftslämnande. Föreningarnas skyldighet att lämna kontrolluppgifter för således med sig en tyngande administrativ hantering. För Skatteverkets del innebär uppgiftslämnande på pappersblanketter en kostsam manuell hantering som dessutom till stor del rör små belopp. Eftersom uppgiftslämnandet ofta sköts av oerfaren föreningspersonal är kontrolluppgifternas innehåll inte sällan felaktiga vilket dessutom innebär ett merarbete när uppgifter ska rättas.

Ersättningar och förmåner i den ideella sektorn motsvarar nästan aldrig nivån för någon marknadsmässig ersättning för arbete och avser inte sällan ekonomisk kompensation för föreningsmedlemmars och funktionärers egna kostnader, t.ex. för resor med egen bil eller portoutgifter. Ersättningar eller förmåner för sådana kostnader ska tas upp även om de ofta är av kostnadstäckande natur. I princip ska utgifterna dras av men möjligheten till avdrag är på grund av begränsningar i rätten till avdrag inte effektiv. Av 12 kap. 2 § tredje stycket IL framgår t.ex. att övriga utgifter bara kan dras av om de sammanlagt överstiger 5 000 kronor.

Skattelagstiftningen bör vara utformad så att de ideella föreningarnas arbete underlättas och inte hindras av besvärliga och tyngande administrativa pålagor. Samtidigt ska systemet inte öppna för skatteundandragande. Om inte alltför höga ersättningar och förmåner i den ideella sektorn kan tas emot utan beskattning förenklas föreningarnas administrativa arbete utan att systemet utnyttjas för skatteundandraganden. Skatteverket skulle dessutom slippa en del besvärlig manuell hantering av pappersblanketter.

När det gäller betalningar mellan privatpersoner föreslår Skatteverket i promemorian ett schablonavdrag, d.v.s. ett grundavdrag för att undvika tröskeeffekter. En sådan modell för skattelättnad är inte lämplig för ersättningar och förmåner i den ideella sektorn utan modellen bör istället utformas som en beloppsgräns för skattefrihet. En modell med skattefrihet för vissa belopp medför tröskeeffekter eftersom hela ersättningen ska tas upp om den överstiger den skattefria beloppsnivån. En sådan effekt är i linje med ett förslag om skattefria belopp eftersom huvudsyftet med skattefriheten är att underlätta hanteringen av ersättningar och förmåner av mindre värde. Ersättningsnivåerna i den ideella sektorn är som regel låga och ska ofta, helt eller delvis, bara täcka kostnader för mottagaren.

Den skattefria nivån bör bestämmas till ett belopp som inte är alltför högt men ändå tillgodoser syftet med förändringen. Enligt Skatteverkets uppfattning bör ett belopp om ca 3 000 kronor anses vara rimligt i detta sammanhang.

Ett sådant förslag är dessutom i detta fall konkurrensneutralt eftersom de som får ersättningar för arbete i den ideella sektorn sällan är näringsidkare.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan föreslår Skatteverket att inkomster från sådana allmännyttiga ideella föreningar som anges i 7 kap. 7 § IL inte ska tas upp om ersättningen eller förmånen som en privatperson under beskattningsåret får från en och samma förening inte överstiger 3 000 kronor. Om beloppsgränsen överskrids ska hela beloppet tas upp som intäkt.

Det förekommer arbeten i den ideella sektorn som innebär att arbeten utförs för flera olika föreningar. Ett exempel är tävlingsdomare som ofta får sina domararvoden från olika föreningar, ofta från det aktuella "hemmalagets" förening. Ett annat exempel är utbildare som har kurser och utbildningar anordnade genom olika föreningar. Sådana verksamma personer kan enligt förslaget få ersättningar som inte överstiger 3 000 kronor från flera olika föreningar. En särskild fråga är om det inte borde finnas ett maximalt belopp för sådana skattefria ersättningar. Ett maximalt belopp skulle innebära att mottagarna av skattefria ersättningar själva skulle ansvara för betalningen av skatter och sociala avgifter för ersättningar som överstiger beloppsgränsen. Detta skulle innebära en ny administrativ börda för enskilda personer eftersom denna hantering i dag sköts av föreningarna. En beloppsgräns för skattefria ersättningar skulle bara beröra de fåtal personer som får sådana ersättningar från flera föreningar och som ofta utför arbetet på fritiden och av eget ideellt intresse. Risken för missbruk framstår så liten att det inte kan motivera en komplicerad lagreglering för dessa fåtal fall. Skatteverket föreslår därför inte någon beloppsmässig gräns för skattefria ersättningar i den ideella sektorn. Det innebär att en person kan motta ett obegränsat antal skattefria ersättningar och förmåner från flera föreningar om värdet på dessa inte överstiger 3 000 kronor från varje förening.

Eftersom inkomsterna inte ska tas upp ska avdrag inte heller medges för utgifter som har samband med dessa skattefria ersättningar och förmåner.

Den föreslagna skattefriheten innebär att föreningarna inte heller behöver lämna kontrolluppgifter om ersättningar och förmåner som under beskattningsåret inte överstiger 3000 kronor. Föreningarna behöver heller inte betala arbetsgivaravgifter på sådana ersättningar och förmåner.

När underlaget för arbetsgivaravgifter ska bestämmas för idrottsutövare ska ersättningar som högst uppgår till ett halvt prisbasbelopp inte räknas med. Förslaget om skattefrihet för ersättningar som inte överstiger 3 000 kronor påverkar inte denna bestämmelse.

4 Gåvor till anställda

4.1 Gällande rätt

Inkomster som någon får på grund av tjänst ska tas upp som intäkt om inte något annat uttryckligen anges om att inkomsten är skattefri. Med tjänst avses anställning, uppdrag och annan inkomstgivande verksamhet. Tjänsten kan vara såväl av engångskaraktär som av varaktig natur.

I princip ska alla inkomster som en arbetstagare får från sin arbetsgivare tas upp som intäkt. Även alla inkomster som en uppdragstagare får från sin uppdragsgivare ska tas upp. Det är inte nödvändigt att det finns ett anställnings- eller uppdragsförhållande för att inkomsten ska tas upp som intäkt utan grundförutsättningen är att det finns någon form av eget arbete, egen prestation eller verksamhet från arbetstagarens eller uppdragstagarens sida.

Inkomst som avser ersättning i annat än pengar ska enligt 61 kap. 2 § första stycket IL i princip värderas till marknadsvärdet. Grundtanken är att beskattningen ska vara neutral oavsett om ersättningen är i pengar eller i någon annan förmånsform och att det inte ska finnas någon generell fördel för arbets- eller uppdragsgivare att välja ersättning i pengar istället för någon annan förmånsform. Utgångspunkten är således att förmån i annat än pengar - t.ex. om förmånen avser en gåva - ska värderas till marknadsvärdet vilket får anses motsvara förmånens verkliga värde.

I 11 kap. 14 § IL finns bestämmelser om skattefrihet för julgåvor, sedvanliga jubileumsgåvor och minnesgåvor. Skattefriheten för julgåva till anställda förutsätter att julgåvan är av mindre värde. Skatteverkets har utfärdat allmänna råd för hur bestämmelsen bör tillämpas (SKV A 2006:32). Enligt Skatteverket ska en julgåva anses vara av mindre värde om gåvans värde inte överstiger 400 kronor inklusive mervärdesskatt. Skattefriheten för jubileumsgåvor förutsätter att det rör sig sedvanliga jubileumsgåvor. Enligt Skatteverkets allmänna råd bör en jubileumsgåva anses som skattefri om värdet av gåvan inte överstiger 1 200 kronor inklusive mervärdesskatt. Stödet för Skatteverkets uppfattning om de skattefria beloppsnivåerna finns i prop. 1987/88:52. Departementschefen anför i propositionen bl.a. att det skattefria värdet för julgåvor borde vara på den då etablerade nivån, vilket enligt dåvarande Riksskatteverkets anvisningar motsvarade 1 procent av basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring. Värdegränsen för jubileumsgåvor borde enligt departementschefen ligga på en nivå som var tre gånger högre än värdegränsen för julgåva (a.a. s.50 f).

Vad gäller minnesgåvor till varaktigt anställda ska sådana inte tas upp om gåvans värde inte överstiger 10 000 kronor och den ges i samband med att den anställde uppnår en viss ålder eller efter viss anställningstid eller när en anställning upphör, dock vid högst ett tillfälle förutom när anställning upphör.

Enligt 11 kap. 14 § andra stycket IL gäller inte bestämmelserna om skattefrihet när en gåva lämnas i pengar. Som pengar anses även andra betalningsmedel såsom check postväxel och presentkort som kan bytas mot pengar.

4.2 Överväganden och förslag

Skatteverkets förslag: Gåvor till anställda ska inte tas upp om gåvornas sammanlagda värde inte överstiger 1 000 kronor under beskattningsåret. Jubileumsgåvor till varaktigt anställda ska inte tas upp om gåvans värde inte överstiger 2 000 kronor.

Skälen för Skatteverkets förslag: Gåvor till anställda är skattefria om det rör sig om julgåva av mindre värde, sedvanlig jubileumsgåva och minnesgåva. En konsekvens av den nuvarande regleringen för gåvor till anställda är att andra under året förekommande gåvor till anställda ska tas upp, även om det rör sig om mindre eller bagatellartade värden. Beskattningen saknar ofta stöd i det allmänna rättsmedvetandet. Exempel på detta är beskattningen av anställda för förmån i form av utrustning och enklare former av träningsredskap som används i anslutning till friskvårds- och motionsaktiviteter på en arbetsplats, såsom stegräknare eller några frottéhanddukar. Om arbetsgivaren skulle ställa upp med enkla tävlingspriser ska vinnarna beskattas för värdet av dessa. Andra exempel är beskattningen av enkla eller symboliska presenter som lämnas för t.ex. mindre uppfinningsförslag eller förändringsidéer på en arbetsplats. Ytterligare exempel är överlämnandet av en bok eller ett minnesföremål till en föredragshållare i anslutning till ett framförande eller en presentation vid en av arbetsgivaren anordnad tillställning.

Arbetsgivarens syfte med sådana gåvor av mindre värde är som regel inte att ersätta sina anställda för arbete utan att uppmuntra och inspirera till deltagande i olika aktiviteter och att visa personalen uppskattning.

Gåvobeskattningsbestämmelserna leder till gränsdragningsfrågor som ska hanteras av arbetsgivarna. Eftersom skattefriheten för årligen återkommande gåvor bara avser julgåva är en inte ovanligt förekommande fråga vid vilken tidpunkt på året en sådan gåva är för handen. Anta att en arbetsgivare vid en årligen återkommande fest i slutet av november lämnar en present till sina anställda. Eftersom presenten överlämnas så pass lång tid före julhelgen är det inte helt klart om den ska ses som skattefri julgåva eller gåva som ska tas upp.

En annan fråga rör bestämmelsen om julgåva i ett större samhällsperspektiv. Sverige är ett mångkulturellt samhälle med olika religiösa riktningar. Begreppet julgåva är nära knutet till en kristen jultradition. Skattefriheten för gåva bör vara neutral och formuleras oberoende av etnisk eller religiös tillhörighet.

I syfte att förenkla och förstärka skattesystemets legitimitet bör skattefriheten omfatta alla gåvor till anställda, inte bara julgåvor. Genom en sådan bestämmelse får arbetsgivarna ett större utrymme för att skattefritt lämna en gåva till sina anställda. Det innebär även att arbetsgivarna kan välja om en gåva för ett visst år t.ex. ska vara ett led i en friskvårdsaktivitet på arbetsplatsen.

För att underlätta tillämpningen bör det högsta värdet för skattefriheten uttryckligen anges med fast belopp i lagtexten. Härigenom blir bestämmelsen förutsebar och enkel att tillämpa. Skatteverket föreslår att skattefriheten förutsätter att gåvans värde inte överstiger 1 000 kronor inklusive mervärdesskatt under beskattningsåret. Förslaget innebär ett höjt gränsvärde för skattefri gåva jämfört med det nu gällande för julgåvor och medför att

arbetsgivarna har möjlighet att skattefritt lämna såväl en julgåva som t.ex. något enklare motionsredskap.

Även när det gäller jubileumsgåva bör den skattefria beloppsnivån uttryckligen anges med ett fast belopp. Bestämmelsen blir då förutsebar och enklare att tillämpa. En bestämmelse med en fast beloppsnivå kan innebära korrigeringar över tiden för att anpassa den skattefria nivån till aktuella penningvärden. Värdet på en jubileumsgåva kan enligt Skatteverkets allmänna råd idag vara högst 1 200 kronor inklusive mervärdesskatt för att vara skattefri. För att beloppet inte ska behöva korrigeras de närmaste åren bör den skattefria värdet för sedvanlig jubileumsgåva sättas till 2 000 kronor inklusive mervärdesskatt.

De skattefria nivåerna för ”vanlig” gåva och jubileumsgåva är gränobelopp och om gåvovärdet överstiger beloppet ska hela gåvans värde tas upp som intäkt. Skattefriheten för gåva förutsätter att den inte lämnas i pengar. Dessa bägge förhållanden samt att det rör sig om förmåner av mindre belopp minimerar risken för att bestämmelserna kan leda till missbruk.

Om en förmån som lämnas av en arbetsgivare benämns gåva och egentligen avser direkt ersättning för utfört arbete ska gåvan naturligtvis ses som en förmån som ska tas upp som intäkt. Gränsdragningen mellan skattefri gåva och gåva som ska tas upp är inte alltid helt enkel och felredovisning förekommer sannolikt redan i dagens system. Mot detta ska dock vägas att det rör sig om felredovisade förmåner av mindre värden och att en utökad skattefrihet för gåva kan leda till en större följsamhet eftersom skattesystemet i och med ändringen har ett starkare legitimt stöd.

5 Skyldighet att lämna kontrolluppgift

5.1 Gällande rätt

Kontrolluppgift om ersättning och förmån som arbetstagare och dödsbon erhåller som intäkt i inkomstslaget tjänst ska lämnas av den som gett ut ersättningen eller förmånen. Av 6 kap. 1 § andra meningen LSK framgår att kontrolluppgift inte behöver lämnas om ersättningen eller förmånen är skattefri av annan anledning än förhållanden hos mottagaren. Uppgiftsskyldigheten gäller samtliga inkomster under året oavsett om det rör sig om ersättningar i pengar eller i någon annan form av förmån och är kopplad till arbetsgivarens skyldighet att göra skatteavdrag. Om ersättningen understiger 100 kronor för hela året, och skatteavdrag inte har gjorts, behöver kontrolluppgift inte lämnas.

Beloppsgränsen för kontrolluppgiftsskyldigheten, 100 kronor, har inte justerats sedan 1956, då det gjordes en ändring för de skattskyldiga som bedriver näringsverksamhet. Frågan om en höjning av beloppet har diskuterats i olika sammanhang, senast i samband med införandet av nya LSK. Regeringen ansåg då att en höjning av beloppsgränsen skulle kunna uppfattas som att motsvarande belopp skulle vara skattefritt vilket, enligt regeringen, inte var avsikten (prop. 2001/02:25 s. 99f).

För fysiska personer och dödsbon som inte bedriver näringsverksamhet är beloppsgränsen för skyldigheten att lämna kontrolluppgift anpassad till vad som gäller för skyldigheten att redovisa och betala arbetsgivaravgifter och göra skatteavdrag. Kontrolluppgift behöver inte lämnas av denna kategori uppgiftslämnare om ersättning eller förmån har ett lägre värde än 1 000 kronor för hela året.

5.2 Övervägande och förslag

<p>Skatteverkets förslag: Den nuvarande beloppsgränsen för när kontrolluppgift för ersättningar eller förmåner inte behöver lämnas bör höjas från 100 kr till 1 000 kr.</p>
--

Skälen för Skatteverkets förslag: Kontrolluppgift ska lämnas om det sammanlagda värdet av ersättning och förmåner är 100 kronor eller mer för hela beskattningsåret.

Kontrolluppgiftsskyldigheten för med sig att den som betalar ut små ersättningar ska hantera kontrolluppgifter med småbelopp. Hanteringen innebär en betydande administrativ börda för utbetalarna som inte framstår som proportionell i förhållande till värdet av att Skatteverket får in uppgifterna.

Beloppsgränsen för kontrolluppgiftsskyldigheten har inte ändrats sedan skyldigheten infördes. Av förenklingsskäl finns det anledning att ha en beloppsgräns för kontrolluppgiftsskyldigheten som närmare ansluter till

dagens penningvärde. En omräkning av beloppet till dagens penningvärde leder till att gränsen för skyldigheten att lämna kontrolluppgift skulle vara cirka 1 100 kronor. Av tillgängliga statistiska uppgifter för kontrolluppgifter avseende ersättningar som utgör intäkt i inkomstslaget tjänst för inkomståret 2006 framgår att det lämnades totalt knappt 439 000 för inkomster om högst 1 000 kronor. En höjning av beloppet till 1 000 kronor skulle innebära en förenkling för uppgiftslämnarna samtidigt som det inte lämnas något utrymme för skatteundandraganden. Skatteverkets kontrollmöjligheter försämras heller inte i någon större utsträckning av en sådan beloppsgräns. En höjning av beloppet skulle eliminera såväl de uppgiftsskyldigas som Skatteverkets hantering av småbelopp. I de fall uppgifterna lämnas i pappersform innebär förslaget att Skatteverket slipper en kostsam manuell hantering av pappersblanketter.

Eftersom beloppsgränsen bör vara lätt att tillämpa föreslår Skatteverket i denna del att den nuvarande beloppsgränsen för när kontrolluppgift för ersättningar eller förmåner inte behöver lämnas höjs till 1 000 kronor. Konsekvensen av förslaget om höjd beloppsnivå för kontrolluppgiftsskyldigheten kan vara att ersättningar, i avsaknad av kontrolluppgifter, kan uppfattas som skattefria. Så är naturligtvis inte fallet utan betalningsmottagaren ska själv redovisa sådana småbelopp i sin självdeklaration.

6 Konsekvenser

6.1 Offentligfinansiella effekter

6.1.1 Ersättningar mellan privatpersoner, hobbyverksamhet, uthyrning privatbostad och personliga tillgångar m.m.

Ersättningar för arbete

Ca 16 000 privatpersoner lämnade under taxeringsåret 2007 ca 19 000 kontrolluppgifter för ersättningar för arbete som uppgår till högst 10 000 kronor. Det redovisade beloppet uppgick till ca 110 miljoner kronor. Ytterligare ca 16 000 kontrolluppgifter lämnades av ca 7 000 privatpersoner med ett totalt redovisat belopp om 920 miljoner kronor.

Belopp	Antal lämnare	Antal KU	Summa lön, kr
1 – 1 000	238	661	496 900
1 001 – 10 000	16 180	18 387	110 156 351
> 10 000	6 956	16 796	919 685 024
Totalt	23 374	35 844	1 030 338 275

Därutöver redovisade ca 19 500 privatpersoner ersättningar i 24 400 förenklade skattedeclarationer med ett sammanlagt lönebelopp på 190 miljoner kronor (taxeringsåret 2007).

Enligt Skatteverkets utredning avser dock nästan samtliga av redovisningarna på förenklad skattedeclaration, FSKD (mer än 90 procent) ersättningar till gode män m.fl. och omfattas därmed inte av förslagen, vilket innebär att en stor andel av det redovisade beloppet inte omfattas av förslagen. Vidare kan noteras att antalet förmyndare, gode män och förvaltare uppgår till sammanlagt ca 70 000.⁹ Detta innebära sannolikt att även ersättningarna som redovisas på kontrolluppgifter inkluderar ersättningar till gode män m.fl. De redovisade ersättningarna inkluderar även ersättningar till personliga assistenter som har brukarna själva som arbetsgivare. Av drygt 14 000 brukare är det dock under fyra procent som är arbetsgivare för sina assistenter, som totalt uppgår till ca 50 000.¹⁰ För ersättningar till gode män, personliga assistenter m.m. föreslås, som ovan nämns, ingen förändring. Om även mer än 90 procent av ersättningarna som redovisas på kontrolluppgifter också avser ersättningar till gode män m.m. omfattas inte heller de ersättningarna av förslagen.

Skatter och avgifter som belöper på det sammanlagda redovisade beloppet kan beräknas till 732 miljoner kronor (skatt och avgifter har beräknats uppgå till 60 procent av redovisade ersättningar på 1 220 miljoner kronor). Om 90 procent av de redovisade ersättningarna på såväl FSKD som ”vanliga” kontrolluppgifter avser ersättningar till gode män, personliga assistenter m.fl. kvarstår drygt 70 miljoner kronor i skatt och avgifter som hänförliga till andra

⁹ Antalsuppgiften, som avser slutet av 2004, har hämtats ur Riksrevisionens rapport Länsstyrelsernas tillsyn av överförmyndare (RiR 2006:5).

¹⁰ Källa: På den assistansberättigades uppdrag (SOU 2005:100), Försäkringskassans hemsida (www.forsakringskassan.se) samt Socialstyrelsens hemsida (www.socialstyrelsen.se).

ersättningar mellan privatpersoner. Om endast tio procent av antalet kontrolluppgifter avser sådana andra ersättningar är endast under 20 miljoner av de redovisade skatterna och avgifterna hänförliga till dessa. Beloppet blir i princip oförändrat även om en lägre beloppsgräns än 10 000 kronor skulle väljas.

Några mer exakta uppgifter om hur stor andel av de redovisade ersättningarna som inte behöver redovisas om förslagen genomförs har inte gått att få fram.

Hobbyverksamhet

Enligt siffror som tagits fram avseende taxeringsåret 2006 så redovisade ca 5 000 personer överskott av hobbyverksamhet och den redovisade inkomsten uppgick till ca 30 miljoner kronor, vilket medför redovisad skatt och avgifter på ca 20 miljoner kronor. De föreslagna reglerna kommer dock inte att innebära att hela underlaget bortfaller utan endast underlag som härrör från verksamheter med inkomster på 10 000 kronor och mindre. De föreslagna reglerna innebär dessutom att schablonavdraget träder i stället för avdragsrätten för utgifterna i verksamheten.

Uthyrning av privatbostad och personliga tillgångar m.m.

Inkomst av uthyrning av privatbostad och produkter från sådana bostäder upp till 10 000 kronor sker i ca 19 000 redovisningar, vilket utgör ca 37 procent av samtliga redovisningar av sådan uthyrning. Inkomster på ca 60 miljoner kronor redovisas. De övriga ca 50 000 redovisningarna avser inkomster på ca 1 320 miljoner kronor.

Överskott uthyrning	Antal	Summa, kr
1 – 6 000	18 928	59 652 962
> 6 000	50 499	1 324 156 653
Totalt	69 427	1 383 809 615

En höjning av krontalsavdraget från 4 000 till 10 000 kronor skulle innebära att ett bortfall av ca 168 miljoner kronor (18 + 150). Många av redovisningarna består dock av sådana uthyrningar till den skattskyldiges eller denne närståendes arbets- eller uppdragsgivare som inte omfattas av förslagen.

Rörande uthyrning av personliga tillgångar finns inga uppgifter om i vilken utsträckning sådana inkomster förekommer samt i vilken omfattning sådana inkomster redovisas.

Sammanfattning

De nuvarande reglerna upplevs som svårtillgängliga och svåra att efterleva. För en privatperson kan det upplevas som svårt att sätta sig in i ett komplicerat regelverk om kontrolluppgifter, socialavgifter, preliminär skatt och olika inkomstslag med olika system. Detta gäller oavsett om personen i fråga är mottagare eller betalare av ersättning och särskilt om det gäller ersättningar om mindre belopp och många gånger på annat sätt än med pengar. Förslagen innebär därmed en väsentlig förenkling för allmänheten.

En annan positiv aspekt är att ekonomiska incitament för personer att bedriva hobbyverksamhet på fritid kan leda till näringsverksamhet på del- eller heltid. En skatte- och avgiftsfrihet för mindre inkomster av hobbyverksamhet skulle på sikt kunna stimulera till utveckling av verksamheten och därmed kunna öka sysselsättningen genom att hobbyverksamhet växer till näringsverksamhet. Även en skatte- och avgiftsfrihet för mindre inkomster av arbete som utförs till andra privatpersoner kan på liknande sätt stimulera personer att öka sin sysselsättning genom arbete eller i form av näringsverksamhet. Förslagen bedöms således på sikt kunna få positiva effekter på sysselsättning, vilket i sin tur bör kunna leda till en förstärkning av de offentliga finanserna.

Storleken på effekterna för de offentliga finanserna kan inte med säkerhet fastställas. Med dagens system förekommer med stor sannolikhet inkomster som inte redovisas. En ökad legitimitet för reglerna om när skatt och avgifter ska betalas på betalningar mellan privatpersoner förväntas innebära en ökad vilja att redovisa inkomster enligt de regler som finns. Detta medför att intäkter i form av inkomstskatt och socialavgifter kan förväntas öka, samtidigt som intäkterna minskar då ersättningar om mindre belopp undantas från beskattning.

6.1.2 Inkomster från ideella föreningar

Skatteverkets förslag innebär att ersättningar och förmåner från en och samma förening som inte överstiger 3 000 kronor kan mottas skattefritt.

Av tillgängliga statistiska uppgifter för lämnade kontrolluppgifter i den ideella sektorn framgår att föreningarna 2006 lämnade knappt 154 000 kontrolluppgifter om ersättningar och förmåner mellan 100 kronor och 3 000 kronor. Totalt uppgick kontanta bruttolöner i beloppsintervallet 100 kronor – 3 000 kronor till knappt 175 miljoner kronor. Skatten på dessa ersättningar och förmåner skulle kunna uppskattas till 30 procent av 175 miljoner kronor, 52,5 miljoner kronor. Skatteverkets förslag innebär således i praktiken en marginell statsfinansiell kostnad och lämnar därför inte något förslag till finansiering av kostnaden.

6.1.3 Gåvor till anställda

Skatteverkets förslag innebär att det skattefria beloppet för jubileumsgåvor till anställda höjs till 2 000 kronor och att det skattefria beloppet för andra gåvor till anställda ska inte tas upp om gåvans värde inte överstiger 1 000 kronor.

Det skattefria beloppet för jubileumsgåvor är i dag 1 200 kronor och för julgåvor 400 kronor. Eftersom det rör sig om skattefria förmåner saknas statistiska uppgifter för hur stora belopp de skattefria gåvorna totalt avser.

En beloppsmässig höjning av värdet för jubileumsgåva saknar i princip statsfinansiell effekt eftersom denna form av gåva är knuten till särskilda inte särskilt vanligt förekommande tillfällen.

När det gäller andra gåvor än jubileumsgåvor och minnesgåvor är det inte ovanligt att arbetsgivarna, förutom julgåvor, även lämnar andra former av gåvor till sina anställda som inte redovisas som förmån. Ofta rör det sig om omedvetna felredovisningar från arbetsgivarnas sida eftersom förmånerna uppfattas som skattefria för de anställda. Den statsfinansiella kostnaden för en höjning av det skattefria beloppet låter sig inte beräknas men kan uppskattas som marginell.

Förslaget i denna del har inte några särskilda konsekvenser för de små företagen.

Gåvor till anställda rör små värden och kontrolleras som regel inte. För Skatteverkets del har förslaget inte några konsekvenser.

6.1.4 Skyldighet att lämna kontrolluppgift

I denna del innebär Skatteverkets förslag att skyldigheten att lämna kontrolluppgift för ersättningar och förmåner höjs från 100 kronor till 1 000 kronor.

Av tillgängliga statistiska uppgifter för kontrolluppgifter avseende ersättningar som utgör intäkt i inkomstslaget tjänst för inkomståret 2006 framgår att det lämnades totalt knappt 439 000 kontrolluppgifter i blankettform, blankett KU10, för inkomster mellan 100 kronor och 1 000 kronor. Totalt avsåg kontrolluppgifterna kontanta bruttolöner inom detta beloppsintervall knappt 235,5 miljoner kronor

Verket för näringslivsutveckling (NUTEK) mäter kontinuerligt företagens administrativa börda. Mätningen samlas och följs upp i NUTEK:s databas MALIN. Av uppgifter som kan hämtas därifrån framgår att uppgiftslämnarna av blankett KU10 beräknar en tidsåtgång på två timmar per blankett. Uppgiftslämnarna anlitar ofta bok- och redovisningsbyråer för uppgiftslämnandet och kostnaden för byråernas arbete beräknas vara 500 kronor per timme. Kostnaden för näringsidkarna för varje lämnad KU10 skulle således uppgå till (2 tim à 500 kronor =) 1 000 kronor per blankett. Blankett KU10 lämnas emellertid inte bara av näringsidkare och uppgifter som avser ersättningar och förmåner av småbelopp är inte så komplicerade att lämna vilket talar för att en tidsåtgång inte bör beräknas till två timmar per blankett. Om istället den genomsnittliga tidsåtgången uppskattas till 30 minuter skulle kostnaden för att lämna KU10 med små belopp vid en försiktig beräkning uppskattas till mellan (ca ½ tim à 500 kronor =) 200 - 300 kronor. Med utgångspunkt i en sådan beräkning av kostnaden per blankett skulle Skatteverkets förslag föra med sig en minskning av den administrativa bördan för företagen med mellan 87,8 – 131,7 miljoner kronor.

Eftersom Skatteverket bara föreslår att beloppsgränsen för kontrolluppgiftsskyldigheten ska höjas, och inte att beloppet ska kunna mottas skattefritt, har förslaget inte någon statsfinansiell effekt.

6.2 Konsekvenser för allmänheten

För den privatperson som tar emot betalning inträder ansvaret att ta upp ersättningar till beskattning vid ett belopp om sammanlagt 10 000 kronor per år. Att ersättningar om mindre belopp kan tas emot utan att de behöver redovisas innebär dock att regelbördan minskar för den som tar emot sådana betalningar. Om en privatperson mottar mer än sammanlagt 10 000 kronor under ett år i form av ersättningar för arbete från privatpersoner eller i form av hobbyinkomster innebär förslagen att egenavgifter och skatt ska betalas för den del som överstiger 10 000 kronor även om kontrolluppgifter inte erhållits. Detta innebär att det inte blir någon förändring i reglernas komplexitet i förhållande till vad som gäller idag för den som är ekonomiskt aktiv. Inte heller den omständigheten att beloppsgränsen för skyldigheten att lämna kontrolluppgift höjs torde, mot bakgrund av det fåtal kontrolluppgifter som

lämnas, innebära att mottagarna i någon större utsträckning än idag drabbas av en ytterligare börda.

För den privatperson som betalar ersättning till annan person innebär ändringarna en förenkling genom att han vid en betalning på högst 10 000 kronor per år inte undersöka sin uppgifts-, avgifts- och skatteavdragsskyldighet. För belopp som överstiger 10 000 kronor måste dock undersökning av de egna skyldigheterna fortfarande ske, dvs. om arbetsgivaravgifter ska betalas, om skatteavdrag ska göras samt om kontrolluppgift ska lämnas.

6.3 Konsekvenserna för småföretag

Varor och tjänster som tillhandahålls av privatpersoner tillhandahålls också av företag. Genom att det föreslagna schablonavdraget endast riktar sig till privatpersoner, dvs. personer som inte bedriver näringsverksamhet, gör Skatteverket bedömningen att bestämmelserna inte kommer att påverka småföretagare negativt. Även valet av metod för skattefriheten och beloppsgräns bör innebära att utbudet av varor och tjänster från privatpersoner inte kommer att utsätta småföretag för osund konkurrens.

6.4 Effekter för förvaltningsmyndigheter och domstolar

6.4.1 Skatteverket

Bestämmelserna innebär bland annat att privatpersoner som anlitar någon för att utföra ett arbete förutom att de inte är skyldiga att göra skatteavdrag och betala arbetsgivaravgifter, inte ska lämna kontrolluppgift om ersättningen för utfört arbete till mottagaren under inkomståret inte överstiger 10 000 kronor.

Kontroll

Kontrolluppgiften utgör, förutom att den ligger till grund för förtryckning av uppgifter i inkomstdeklarationen även i övrigt en central del i Skatteverkets kontrollverksamhet. Genom att slopa kravet på att utbetalaren i de förevarande fallen lämnar kontrolluppgifter faller således inte bara möjligheten att förtrycka uppgifterna om dessa inkomster i inkomsttagarens självdeklaration bort utan också det kontrollunderlag som gör det möjligt att kontrollera att inkomsterna tas upp till beskattning hos inkomsttagaren och att socialavgifter betalas i föreskriven omfattning.

Eftersom antalet kontrolluppgifter som lämnats av privatpersoner för ersättningar som inte överstiger 10 000 kronor för inkomståret 2006 endast uppgick till ca 16 000, vari även sannolikt ingår redovisningar av ersättningar till gode män m.fl., framstår det inte som sannolikt att bortfallet av kontrolluppgifter i intervallet 1 000 – 10 000 kronor på ett mer avgörande sätt påverkar Skatteverkets kontrollmöjligheter.

De av den berörda kategorin skattskyldiga för vilka det kan förväntas finnas ett större kontrollbehov är den grupp som uppburit mer än 10 000 kronor från flera privatpersoner. Bland dessa, som vare sig får i deklarationen förtryckta uppgifter eller kontrolluppgifter om dessa inkomster, kan antalet fel – såväl oavsiktliga som avsiktliga – beräknas bli något större än för en motsvarande grupp inkomsttagare där skyldighet föreligger för utbetalaren av ersättningarna att lämna kontrolluppgift. De ersättningar för vilka för inkomståret 2006

kontrolluppgift lämnats genom att ersättningarna redovisats i förenklad skattedeklaration - ca 19 500 privatpersoner lämnade 24 400 förenklade skattedeklarationer avseende inkomståret 2006 - avser till helt övervägande del ersättningar till gode män m.m. Eftersom ersättning till gode män inte omfattas av de föreliggande förslagen kan det återstående bortfallet av uppgiftslämnande genom förenklad skattedeklaration än mindre antas påverka kontrollverksamheten. Med hänsyn till vad som sagts om det antal kontrolluppgifter från privatpersoner som med dagens regelverk lämnas i det ifrågavarande inkomstintervallet och med hänsyn till att det antal personer som uppstår ersättning av ifrågavarande art från flera utbetalare kan antas bli förhållandevis begränsat måste det anses att de minskade kontrollmöjligheterna mer än väl balanseras av den förbättrade regel efterlevnad som en ökad legitimitet kan förväntas medföra.

Service

I ett övergångsskede innebär de föreslagna regelförändringarna en betydande serviceinsats i form av information om de nya bestämmelserna. Denna information måste utformas och riktas så att den uppfattas av privatpersoner. Därefter påverkas inte inriktningen eller omfattningen av Skatteverkets serviceverksamhet av det föreslagna regelverket.

6.4.2 Domstolarna

Förändringarna i regelverket är av sådant slag att de inte torde innebära några effekter alls för de allmänna förvaltningsdomstolarna.

6.5 Fördelningsanalys

Om en ökad legitimitet innebär att fler kommer att efterleva skattereglerna och därmed kommer att redovisa inkomster som annars inte skulle ha redovisats blir effekten att fler människor omfattas av socialförsäkringssystemet. Följden av detta är ett förbättrat inkomstskydd under såväl den yrkesverksamma delen av livet som under pensionsåren.

7 Ikraftträdande

Förslagen innebär att de nya bestämmelserna ska träda i kraft den 1 januari 2009 och tillämpas första gången vid 2010 års taxering.

8 Författningskommentar

8.1 Inkomstskattelagen (1999:1229)

11 kap.

1 §

Ändringen i *första stycket* innebär att inkomster från vilka schablonavdrag görs enligt 12 kap. 37 a § ska tas upp endast om de sammanlagda inkomsterna uppgår till högst 10 000 kronor under beskattningsåret och då bara till den överskjutande delen.

14 §

Bestämmelsen i paragrafen har i förtydligande syfte omdisponerats. Bestämmelserna i *punkterna 1 och 2* motsvarar i materiellt avseende i princip de nuvarande punkterna 2 och 3. Bestämmelsen i *punkten 3* är ny.

Ändringen i *punkten 2* innebär att sedvanliga jubileumsgåvor till anställda inte ska tas upp om gåvans värde inte överstiger 2 000 kronor inklusive mervärdesskatt. Motivet för den beloppsmässiga höjningen framgår i avsnitt 4.

Av *punkten 3* framgår att andra gåvor till anställda inte ska tas upp om det sammanlagda värdet av dessa under beskattningsåret inte överstiger 1 000 kronor. Tillämpningen av bestämmelsen kan åskådliggöras genom ett exempel. Anta att en anställd i början av året får en gåva av sin arbetsgivare som är värd 800 kronor. Till jul får den anställde en julgåva som är värd 300 kronor. Under året har den anställde således fått två gåvor till det sammanlagda värdet 1 100 kronor. Beloppet överstiger det skattefria värdet för gåvor. Gåvan som är värd 800 kronor är skattefri men julgåvan ska redovisas som förmån för den anställde.

Med anställda jämföras uppdragstagare. Det innebär att om en uppdragstagare mottar en gåva på samma villkor som gäller för anställda så omfattas även denna av de anställdas skattefrihet under förutsättning att villkoren för skattefrihet är uppfyllda.

49 §

Bestämmelsen är ny och underrubriken närmast före är ny.

I bestämmelsen regleras skattefriheten för inkomster från ideella föreningar. Av bestämmelsens framgår att ersättningar och förmåner från en sådan ideell förening som avses i 7 kap. 7 – 13 §§ IL inte ska tas upp, om ersättningen och förmånen från en och samma förening har ett lägre värde än 3 000 kronor för beskattningsåret och inte är en utgift i en näringsverksamhet som föreningen är skattskyldig för. Om beloppsgränsen överskrids ska hela beloppet tas upp som intäkt.

12 kap.

3 §

Bestämmelsen i andra stycket *tredje punkten* är ny och är en konsekvens av att ersättningar och förmåner från ideella föreningar kan vara skattefria. Av bestämmelsen framgår att avdrag inte får göras för utgifter som har samband

med sådana ersättningar från ideella föreningar som enligt 11 kap. 49 § inte ska tas upp.

37 §

Ett nytt *tredje stycke* har införts. Bestämmelsen innebär att det uttryckligen anges att schablonavdraget som införs i 37 a § ersätter rätten till avdrag enligt första och andra styckena för det aktuella beskattningsåret för den som väljer detta.

37 a §

Bestämmelsen är ny och innebär att en rätt till schablonavdrag på 10 000 kronor per beskattningsår införs i inkomstslaget tjänst. Schablonavdraget får göras i stället för avdrag för faktiska utgifter. Schablonavdraget får dock bara göras från ersättningar från andra privatpersoner, dvs. när ersättningen inte utgör utgift i en näringsverksamhet, och från inkomster av hobbyverksamhet. Om de sammanlagda inkomsterna av dessa slag överstiger 10 000 kronor ska den överskjutande delen tas upp till beskattning.

Rätten till schablonavdrag gäller bara inkomster som beskattas som inkomst av tjänst och omfattar inte inkomster av näringsverksamhet. Det är fråga om näringsverksamhet om förvärvsverksamhet bedrivs yrkesmässigt och självständigt (13 kap. 1 § IL).

Av den nya lydelsen av 11 kap. 1 § framgår att inkomsterna inte behöver tas upp om de sammanlagda inkomsterna uppgår till högst 10 000 kronor. Schablonavdraget kan dock aldrig uppgå till ett högre belopp än de sammanlagda inkomsterna.

Reglerna innebär en möjlighet att göra schablonavdraget. Det ska dock finnas en möjlighet att välja det konventionella systemet för såväl inkomster av arbete som hobbyinkomster och därmed få avdrag för kostnader, betala egenavgifter och tillgodoräknas pensionsgrundande inkomst (PGI). Den som bara har inkomster av tjänst som understiger 42,3 procent av prisbasbeloppet under året (17 100 kronor för 2007) behöver dock inte lämna någon självdeklaration, påförs inga egenavgifter och tillgodoräknas inte PGI (2 kap. 2 § LSK, 3 kap. 12 § SAL och 2 kap. 2 § LIP).

Rätten till schablonavdrag gäller dock inte ersättningar för gode män, personliga assistenter m.fl. som brukaren själv är arbetsgivare för.

I hobbyverksamhet medges avdrag för kostnader under beskattningsåret och de fem åren närmast före beskattningsåret till den del dessa överstiger respektive års intäkter. I stället för att göra avdrag för de faktiska kostnaderna under ett beskattningsår kan schablonavdrag göras. Under det år schablonavdrag görs kan inte också tidigare år kostnader dras av. Detta hindrar inte att tidigare års kostnader dras av ett senare år så länge avdraget görs inom femårsperioden.

Bestämmelsen behandlas också i avsnitt 2.3.2.

42 kap.

30 §

Bestämmelserna i *första och andra styckena* innebär att inkomster som sammanlagt uppgår till högst 10 000 kronor inte behöver tas upp om inkomsterna avser uthyrning av privatbostad, försäljning av produkter från sådan bostad samt uthyrning av personliga tillgångar. Bestämmelserna innebär

därmed att nuvarande avdrag på 4 000 kronor höjs till 10 000 kronor. Ändringarna innebär också att avdraget ska göras även när personliga tillgångar hyrs ut. Med personliga tillgångar menas samma typ av tillgångar för personligt bruk som omfattas av bestämmelsen i 52 kap. 2 §. Vidare gäller att avdraget inte ska göras för varje privatbostad utan från de sammanlagda inkomsterna som omfattas av bestämmelsen.

31 §

Enligt *första stycket* gäller rätten till rörligt avdrag vid uthyrning av privatbostad också vid uthyrning av personliga tillgångar.

32 §

Enligt *första stycket* gäller bestämmelserna i 30 – 31 §§ inte heller vid uthyrning av personliga tillgångar till t.ex. den skattskyldiges eller denne närståendes arbets- eller uppdragsgivare. I de fallen medges skäligt avdrag. I *andra stycket* anges uttryckligen att utbetalningarna ska tas upp i dessa fall.

8.2 Skattebetalningslagen (1997:483)

5 kap.

3 §

Tredje punkten har ändrats till följd av att en ny bestämmelse, 12 kap. 37 a §, har införts i IL. Bestämmelsen innebär att vid betalningar mellan privatpersoner ska skatteavdrag inte göras annat än på den del av en ersättning som överstiger 10 000 kronor. Om ersättningen inte överstiger 10 000 kronor ska skatteavdrag bara göras om ersättningen tas upp till beskattning och utbetalaren och mottagaren har kommit överens om att utbetalaren ska göra skatteavdrag.

Den som omfattas av SINK, dvs. fysisk person som är bosatt utomlands och har inkomster som är skattepliktig inkomst enligt SINK, kan välja att beskattas enligt IL:s regler i stället för SINK (5 kap. 4 § första stycket 2 och 3 stycket SBL. Även en utomlands bosatt person har därmed rätt till schablonavdraget i 12 kap. 37 a § IL.

Undantaget från skyldigheten att göra skatteavdrag gäller dock inte heller fortsättningsvis vid ersättningar till god man eller liknande. Undantaget gäller inte heller ersättningar till en personlig assistent som är anställd hos brukaren (*tredje punkten e*).

8.3 Socialavgiftslagen (2000:980)

2 kap.

6 – 7 §§

6 § och 7 § första stycket har ändrats till följd av att en ny bestämmelse, 12 kap. 37 a §, införts i IL. Ändringarna innebär att vid betalningar mellan privatpersoner ska arbetsgivaravgifter inte betalas annat än på den del av en ersättning som överstiger 10 000 kronor. Om ersättningen inte överstiger 10 000 kronor ska arbetsgivaravgifter bara betalas om ersättningen tas upp till beskattning och utbetalaren och mottagaren har kommit överens om att utbetalaren ska betala arbetsgivaravgifter.

Undantaget från skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter gäller dock inte heller fortsättningsvis vid ersättningar till god man eller liknande. Undantaget gäller inte heller ersättningar till en personlig assistent som är anställd hos brukaren (7 § första stycket 3).

3 kap.

5 §

Ersättningar från privatpersoner som tas upp som inkomst av tjänst är avgiftspliktiga och egenavgifter ska betalas av den som mottar betalningen. Detta gäller dock inte om den som betalar ersättningen ska betala arbetsgivaravgifter på ersättningen. Ändringen innebär endast ett förtydligande och är ingen ändring i sak.

8.4 Lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter

6 kap.

5 §

Första punkten har ändrats till följd av att en ny bestämmelse har införts i 12 kap. 37 a § IL. Ändringarna innebär att kontrolluppgift vid betalningar mellan privatpersoner endast behöver lämnas om ersättningen överstiger 10 000 kronor. Om ersättningen överstiger 10 000 kronor ska kontrolluppgiften – för avstämnings- och kontrolländamål - innehålla uppgift om hela det utbetalda beloppet samt uppgift om beloppet som arbetsgivaravgifter betalats och skatteavdrag gjorts på.

Om utbetalaren och mottagaren har kommit överens om att utbetalaren ska göra skatteavdrag gäller kontrolluppgiftsskyldighet även om beloppet inte uppgår till mer än 10 000 kronor.

Eftersom undantaget från skyldigheten att göra skatteavdrag inte gäller ersättningar till god man, personlig assistent m.fl. som är anställd hos brukaren eller liknande gäller kontrolluppgiftsskyldighet för dessa ersättningar även om beloppet inte uppgår till 10 000 kronor (jfr 5 kap. 3 § tredje punkten e SBL).

Bestämmelsen i *andra punkten a)* har ändrats. Ändringen i punkten 2 a) innebär att kontrolluppgift inte behöver lämnas om ersättning eller förmån för arbete som har getts ut i annat fall än av en fysisk person eller dödsbo under förutsättning att det som mottagaren har fått sammanlagt inte överstiger 1 000 kronor för hela året och skatteavdrag inte har gjorts.

Bestämmelsen har också justerats såtillvida att undantaget från kontrolluppgiftsskyldigheten inte endast gäller vid tillfälligt utan också vid återkommande arbete när ersättningen understiger beloppet. Denna ändring torde i praktiken inte innebära någon ändring i sak.

8.5 Lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

2 kap.

8 §

Bestämmelsens utformning har ändrats. De nuvarande fem punkterna har gjorts om till en punkt med tre villkor, a, b och c. Därutöver har lagts till en ny punkt.

Första punkten b har ändrats till följd av att en ny bestämmelse har införts i 12 kap. 37 a § IL. Som pensionsgrundande inkomst av annat förvärvsarbete ska räknas ersättningar i den mån arbetsgivaravgifter inte ska betalas av utbetalaren. Genom att undantaget från skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter inte gäller ersättningar till god man eller liknande (jfr 2 kap. 7 § SAL) ska sådana ersättningar, liksom ersättningar till personliga assistenter som är anställda hos brukaren, inte räknas som inkomst av annat förvärvsarbete utan som inkomst av anställning. Den nuvarande punkt 5 kan därmed tas bort.

8.6 Lagen (1962:381) om allmän försäkring

3 kap.

2 a §

Andra stycket 2 har ändrats till följd av att en ny bestämmelse har införts i 12 kap. 37 a § IL. Se vidare författningskommentaren till 2 kap. 8 § LIP.